

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, július 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Ő felsége főkönyvéből.
- A gázvilágítás reformja.
- Az aradi szocialista párt válsága.
- Különös botrány.
- A hadügyminiszter a párbaj ellen.
- Halálra ítélt egyetemi tanár.
- Csókárverés.
- Keresik Porcia herceget.
- Gyere haza Lajost
- Sinnékküli vonatok Aradmegyében.
- A halál csárdája.
- Tárca: Egy népünnepély a múlt század első felében.
- Írta: Kara Győző.

Ő felsége főkönyvéből.

Arad, július 23.

A srófon járó székek napszamosai, a magas íróasztalokra könyöklő irodás-emberek, főkönyvvezetők, segédkönyvvezetők, és primanotások fölragyognak. Az ő egyszerű, sőt helylyel-közzel lenézett mesteriségük udvarképesse lett. Könyveket, üzleti könyveket vezetnek a politikában, sőt nyilvántartja a tartozikot és a követelt maga a korona. Ő felsége könyvet vezet arról, hogy a vele üzleti összeköttetésben álló többségi pártok mivel tartoznak neki s mit van joguk tőle követelni. Egyes uralkodók talán fejből is tudják ezt: de ő felségének két állam politikájával kell az országlás üzletét folytatni, s mindegyikben oly sűrűen váltakoznak a többségek, s azon árucikkek, amelyekre ezek a több-

ségek a politikai programjuknál fogva számot tartanak. Az egyik általános választói jogot vásárol a koronától; a másik ellenben magyar vezényszót rendel, noha több ízben kapott értesítést arról, hogy ez az árucikk ez időszertint nincsen raktáron.

Az ilyen kereskedői viszonylatnál fogva szinte természetes, hogy a korona sohase adja ingyen, amit a többségeknek szállít. Az általános választói jognak tételét Ausztriában a nemzetiségi leszereléssel kell kiegyenlíteni. A magyar nemzeti kormánynak ellenértéke abban a bizonyos paktumban lett fixirozva, amelyet az új magyar többség adott.

A koalíció, úgy látszik, a korona bürokratától olyan blankettára nyomtatott értesítést kapott, amelynek ez a befejezése: „... amelylyel b. számláját megterheltük.” Erre mutat egy vas-álarcos magyar államférfiu, aki ebben a jól megőrzött inkognitóban, a *Zeit* előtt nyilatkozott a koalíciós kormány hibáiról. Ebben a nyilatkozatban azt mondja, hogy „a koalíció nagyon is eladósodott a királynál, aki a magyar-horvát viszályban Magyarország oldalára állott.” Ezzel van megterhelve a koalíció a legfelsőbb Főkönyvben és Naplóban. „Koalíció — tartozik... horvát kérdésért.”

A Pacio Lukács barát által fölalt tudománynak, a könyvvezetésnek alfája az az igazság, hogy a mivel az egyik tartozik a másiknak, azt a másik az el-

ső követeli. A koalíció üzleti könyveiben tehát, — amelyeket bizonyára Burgyán Aladár vezet, aki nemrég egy budapesti malom könyvvezetője volt, ennek ilyen az ellentétele: „Ő felsége — követel...”

A koalíció tartozik a királynak, a király pedig követel. Tisztelt Magyarország, ez a száraz könyvviteli tétel — mért mondjuk másképp, mint a hogy a politikai tudósítók mondani szokták? — a helyzet szignaturája. A király követel. Hogy mit követel, az egyelőre üzleti titok. Talán hárszabályrevíziót, talán létszámemelést, talán még öregebbet. Amikor mindennek fölment az ára, akkor ő felsége csak nem fogja olcsón adni, amit tőle kívánnak? A király követelhet, a koalíciónak pedig nincs joga a követelést megtagadni, mivel ehhez, amint a vasálarcos államférfu mondja, nagyon is eladósodott a királynál.

Igen szomorú eset ez. A koalíció nem kapott a koronától se nemzeti vivmányokat, se önálló vámot, magyar jegybankot, — és mégis fülíg el van adósodva. El van adósodva egy elhibázott politikai tranzakció miatt. Bajba keverték a horvátok, akiket szövetségesekül fogadott a kormányképesse vágyának fogantatásában. A szövetségesek a barátság ára fejében olyat kívántak, amit már nem lehetett megadni. S az elhibázott taktikázás anynyira erőssé tette a horvátokat, hogy velük szemben a koalíciónak a korona segítségére volt szüksége. Ezt meg is kapta,

Egy népünnepély

a múlt század első felében.

Írta: Kara Győző.

Elült a harci zaj. Europa réme, a nagy Napoleon immár örök álmát aludta Szent-Ilona szigetén s azóta egy második forradalom, a juliusi is végigviharzott volt Europa országain és a milliók jogainak új Judása akadt Egalaté Fülöp fiában, a trónrajutott Lajos Fülöpben, „a franciák királyában”. Csak a magyar országgyűlésen esett néha-napján még egy szó az „istenadta nép” jogairól, egy lelkes kis csoport, a liberálisok elszánt gárdája csüggedetlenül ostromolta a privilegiumok várbástyáit. Am egyelőre itt is hiába küzdött egy Kölcsey nemes emberszerete azért, hogy „a nép egyszer tulajdoni és polgári jogokat nyerjen, s ez által a polgári alkotmány hétszázézer, puhaság és szegénység által elaljasodott lélek helyett tíz milliom felemelkedhetőt nyerjen.

A tíz milliom bizony még tovább szenvedett s „a nép sanyaruságának fohászai enyhülést nem nyerhettek”, amint a Zemplénnvármegye követjelentési közgyűlésről szóló Tudósításban olvassuk. Mit tehetett volna egyebet, mint

hogy tovább türt és remélt és ha szerit tehette, akkor borba fojtotta bánatát: mulatott.

Ilyen világraszóló mulatságban volt része a *Latzunási* uradalom népének az 1835-ik évi Mindsznet hava 12-ik s több következő napjain, midőn nemes Temes vármegye nevezett uradalom birtokába iktatta a „Tekintetes, Nemes és Vitézlő *Latzunási Sztojánovits János* Urat, ugy kedves élete párját *Tek. Plausitz Eulália* Urasszonyt s kedves urit fiukat *Sztojánovits Mladent*”.

A mulatságban résztvett *Tsernátomi Vajda Péter*, magyar nemes, a múlt század elején a délvidék Hazafi Verai Jánosa, ő a vándorlantos, aki mindenütt megjelent, ahol polya evés ivás kínálkozott. A latzunási mulatság történetét ékes rigmusokba szedve, egy négy levélre terjedő füzetben kiadta Aradon Schmidt József c. k. priv. könyvnyomtató betüivel s ezt a poemáját oly sikerült szellemi terméknek ítélte, hogy jeligéül Horatiusnak eme híres sorát bigyészette annak élére: „Onne tulit punctum, qui miscuit utile duhi”.

E verszet nyomán mondom el az ünnepele lefolyását Ferdinánd király, tekintve Sztojánovits János ur érdemeit, elhatározta, hogy őt a nemes urak sergébe számlálja s ezért neki adományozta a latzunási uradalmat. Ment a rendelés *Ambrózy* Lajosnak, a vice ispánynak

és a püspök mellett levő tanácsosnak, *Fábry* József cánonicusnak, hogy:

„Légyenek mind ketten hiv végrehajtói, Sztojánovits János ur béikatói.”

Örömbe gurult a föld népe e hir hallatára. Vagy 500 ur volt hivatalos, de szivesen látták ott a hivatlanokat is. Csakhamar megtelt az egész helység vendégekkel s nagyban készültek a beiktatáshoz. *Latzunás* közepén nagy kerítést húztak, azon belül két erős, nagy és hosszú épületet emeltek evés, ivás és tánc helyéül. Verséről és Temesvárról ágyukat hozattak s meg rakták velők a környék hegyeit, melyeknek vadállományát összefogdosták.

Zászlós banderium hozta *Ambrózy* és *Fábry* urakat, akiket az egybegyűltekg ugy fogadtak, „mint isten angyalit.” Bementek az egyik sátorba, ott a gálába öltözött új földes ur, párja és fia előtt felolvasták a királyi végzést, pompás székke ültették őket s „éljen szókkal fel emelték”. Szólt a muzsika, pergett a dob s az eget verdeste a sok éljen kiáltás. Ezalatt a két 20 öles sátorban asztalt terítették. Karadi főszakács uram kitett magáért! mert ott:

„Ház, Templom és Torony vala Tortátából,
 Melyeknek köszöntés ugra ki gyomrából!”

s ezzel — ő felsége megterhelte a koalíció számláját.

Amint már mondtuk, a fizetési feltételeket és módokat nem ismerjük. E miatt nem jövedelhet, hogy a koalíció pontosan fog-e eleget tenni kötelezettségeinek s a terminusra rendezni fogja-e az egyes tételeket? Ez talán még menne, de az anyagi egyensúlyt más valami is nehezíti. A koalíció ugyanis nemcsak a királynál, de a nemzetnél is nagyon, borzasztóan eladósodott. Adósa lett sok mindennel akkor, amikor a nemzet kormányalkotó többséggé tette. S erre az adósságra a koalíció még semmit se törlesztett s a nemzet egyre jobban elkedvetlenedve adja meg a prolongációt és a moratoriumot. Ily nagymérvű és ily sokoldalú eladósodás nem vezethet jóra. Lehet, hogy a korona követeléseit a koalíció a legkomolyabb szándékkal akarja kiegyenlíteni, — de ki tudja, hogy azalatt nem veszi el türelmét a régebbi hitelező?

Felsőg. akármilyen komolyan kötelezte magát a koalíció a fizetésre, akármilyen becsületesen ígérte a házszabályrevíziót, az ujonclétszámemelést, — attól tartunk, hogy ez a tétel utóbb a kétes követelések számlájára fog gördülni. +

A gázvilágítás reformja.

Teteszes gázmegtakarítás.

A városi tanács próbája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Érdekes és gazdasági szempontból üdvös reformot készül megvalósítani a városi tanács. Arról van ugyanis szó, hogy az Auer-szerkezetű izzó gázlámpáknál tetemes gázmennyiséget takarítsanak meg szabaddalmazott olcsó szerkezet révén.

A város tudvalevőleg a középületeiben elhelyezett gázvilágításért a gázóra szerint fizet s a költségek évente óriási összegre rugnak.

Nagy kárt szenved a város különösen az Auer-égőknél elpocsékolt gáz miatt. Az esti órákban ugyanis negyven atmoszferai nyomással tódul a gáz a csövekbe s ha ilyenkor a lámpák csapjait kinyitják, a nagy nyomás következtében az azbeszt harisnya hamarosan szétpattan. Ettől eitekintve nagymennyiségű gáz megy veszendőbe, ami nemcsak anyagi károsodással jár, hanem a megvilágított helyiségek levegője is megromlik.

Egy külföldi cég, a *Drezdai világítási cikkek gyára* részvényársaság egy gázszabályozót talált fel, amelyet *Uni* néven bocsát forgalomba. Ez a szabádalom a legegyszerűbb és mégis nagyon praktikus szerkezetből áll. Az egész nem egyéb, mint néhány lukacsos ellátott fémlap, amelyet az Auer-izzók lukacsos csövére illesztettek. Este, amikor a gáznyomás a legmagasabb fokát éri el, ez a készülék néhány milliméterre forgatni lehet s ezáltal a gáz rohamos kiömlését meg lehet akadályozni. Ezenkívül a fényintenzívebb, fehérebb, mint a jelenlegi izzólámpáké.

A cég budapesti megbízottja, *Kelemen István* nemrégiben ajárlatot tett a városnak, hogy lássa el ezzel a készülékkel az Auer-égőket. A városi tanács ma próbát tett a készülékkel és meggyőződött, hogy ennek révén tetemes gázmegtakarítás érhető el. A próba szerint a jelenlegi Auer-égő tíz perc alatt 20 liter gázt fogyaszt el, míg a készülékkel ellátott izzólámpa tíz perc alatt mindössze 12 liter gázt éget.

A tanács azt javasolja a jövő havi kögyűlésnek, hogy egyelőre a Weitzer utcai polgári fiúiskolában levő izzólámpákat lássa el az Uni-gázszabályozóval. s ha a kísérlet beválik, akkor az összes középület k Auer-lámpáira alkalmazza.

TÁVIRATOK.

A Columbia katasztrófája.

San-Franciskó, jul. 23. A *Roznoke* nevű gőzös néhány menekülttel és a *Columbia* hajó elsüllyedésénél szerencsésülül jártak számos holttestével ma ideérkezett.

„Biographiáját ennek arát, s érdemeit, Olvasva, mulatták Urunk vendégeit, Ezer nevetést is ezen Bak okozott, Mely miatt sok pipás alig is pipázott.”

Igy folyt ez naplementeig és ekkor:

„... a megnyitott Torkok dudáltak, danoltak, Furugjáltak, éljen szokat k'abáltak! Olá ha nem bírta elnehezült fejét, Kertekbe s árakba tölté el éjjelét. Mert az Házok mind elfoglalva valának. Azoktól, kik azon Faluba szállának: Azonban a sok méts és Pixkranz lángola, Mely éjjel az egész körben világola; Fáklya, gyertya, lámpás bővséggel hozatott, Ot napig ott minden vigan mu'athatott. Urak Ur Asszonnyal, — Ifjak Kisasszonnyal Tántzoltak, az Olá tántzolt Olánéval, Sok szakátsné s konyha szolgáló letette Kalányját, és magát a tántzba vitette, Kotsisok, Inasok, Frajjok és a Kupták, Mulattak, ezeket a Tántzba behuzták; Némely örömben nem tudta mit tégyen Hogy e nap innepe mely emlékül légyen, Töre üvegeket, portzeilán Talokat, Verte Fő dhöz, Falhoz a legdrágábbaka; A sok szép köszöntés mindenért tétete, Melyel a vig komort ivásra készitete, Azonba oly rakás lett a törti edényből, Száz személynek enni lehet vala ebből; Künn, benn a legsimább üvegnek nints száma, Melyet a köszöntő így vágni nem szána.”

Es midőn végre a jókedv valóságos paroksziz muszszá fokozódott, akkor, hogy méltó befejezése legyen e hé:or-zigraszó mulatságnak:

Turista szerencs tienség.

Klein Scheidegg, július 23. Egy valószínűleg német származású fiatal ember, kinek nevét és eredetét még nem sikerült megállapítani, az Eismeer állomáson alkalmazott vezető többszöri intése dacára maga akart felmenni a Mönchsjochra. A fiatal turista lezuhant egy mély gleccserszakadékba, ahol életét vesztette. Estig nem sikerült holttestét megtalálni.

Az aradi szocialista párt válsága.

Döntés a titkárválasztás ügyében.

Ujjáalakítják a pártvezetőséget

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Az aradi szociáldemokrata párt válságában a holnapi napon döntő fordulat várható. A párt ugyanis holnap este gyűlést tart, amelyen a párttitkár választás ügyében véglegesen döntenek. Az aradi párt tudvalevőleg a titkár személye miatt elszakadt a központtól s teljesen függetlenül intézi a maga ügyeit, anélkül, hogy a követendő eljárásra nézve a pártvezetőségtől bármiféle utasítást kapna, vagy elfogadna.

A központtól való elválás, mint ismeretes, abból keletkezett, hogy az aradi párt egyik legutóbbi ülése alkalmával a szakszervezetek bizalmi férfjai *Gallovich* Károly hírlapíróvá választották meg titkárrá. A központ azonban nem vette jónéven, hogy egy volt polgári újságíróvá választottak meg titkárrá és több ízben interveniált az aradi pártnál, hogy *Gallovichot* mozdítsák el a titkárságtól. Mivel azonban az aradi párt, ragaszkodott új titkárához, a központ egyik kiküldöttje, *Kldrik* Ferenc jött le Aradra, hogy vagy *Gallovichot* bírja lemondásra, vagy az aradi pártot *Gallovich* elmozdítására. Az akció azonban sikertelen maradt: a párt ragaszkodott az új titkárhoz, aki így a bizalom ismételt megnyilvánulása után nem hagyhatta el állását.

Négyszer egymásután ismétlődött ez a kapacitálás. Négyszer szavaztatták meg a bizalmi férfiakat, hogy kell-e titkárnul *Gallovich* vagy nem? A kérdés, a szociálista párttekinélyekre

500 köszöntések ki is osztattak, Ezen alkalomra, melyek nyomtatottak. Hal akkora vala, mint egy kováts kémény, Alig emelhetta három olá legény, A formája pedig oly rettenő vala, Amilyen hajdan egy Profetát fel fala. Majorság, madarak, marha, disznó hussal, Meleg s hideg étkek készülték gusztuseal; Sokféle és drága sütemény láttaték, Forma, szín, szag, s jó íz melyben csudáltaték.”

S mindezt fűszerezték Europa legdrágább borai, melyek ajárták az ember lankadt inait. Csapra verték a hordókat s ha a csap nem adta elég bőven és szaporán, kirántották azt s a nép így töltötte meg borral a magával hozott rézüstököt, csebreket, kártyosokat, tekerőket, kalapokát, kutsmákat és kásás fazekakat, hogy ingyen bort vihessen az otthon levőknek. A tolongásban kancóik rakásra törettek, úgy, hogy egy fél szekérre való cserép hevert ott, amin az uraság bővséggel nevelte. Volt olyan is, aki — a költő szavai szerint —

„... kistsiny száját tartá az hullámnak, Mig ürege megtölt szomjuzó pokláns; Soknak nem csak bele leve borral tele, De feje is, mert im a Tántorgás jele: — Megázott az olá inge és gatyája, Cafrangja, bundája, kivarrott pa'ája.”

Közbe közbe durrogtak az ágyuk s megindult a móka, a tréfák hosszú sora, melynek egyik kienelkedő pontját az oláság medvetárca, — fénypontját pedig egy bak ellítizálása képezte.

„Némely a nagy konyhát, mások a Sátrokat Meggyujták — mert it'ak bodított borokat.”

A multság folyamán nem egy pohárköszöntés hangzott el, melyek mindegyikét ágyu durrogás követte. A poeta ur kötszer is felszólt. Első pohárköszöntésében *Sztójánovits* Jánost mint a jöltevő, szegényeket éltető felkelő napot ünnepli s kívánja, hogy:

„Tündököllyön ez Nap századok folytában Aldott legyen reggel, délbe s elnyugtában.”

Eulalia uraszonyt a vidék vidámitására lett holdnak nevezi, akinek:

„... vidított légyen világa mind végig! Jósága, hivsége emellyék az égig!”

Mláden urfi díszö a kereszténységnek és a nemességnek s rajta kívül még két csillagja van a vigadó gyülekezetnek, ezek: *Ambrózy* az alispány és *Fábry* a kanonok, akikkel egyetemben a vendégek mindnyájan, mindkét nemen, Urak, Ifjak avagy Vének:

„Ellyenek oly sok vig és boldog napokat, Szüreten töltenek most az hány hordókat, Vagy az hány falat volt tegnap a marhába, Amely egészbe sült s ment paraszt gyomrába; Vagy a mennyi csepp bor érte paraszt száját, Aztatá ruháját, ingét és Gatyáját; Vagy a hányszor ágyuk Hegyeink dörgötték, Estve a Tuz lápták pattanások tették.”

való hivatkozás, a presszió azonban hiábavaló volt. Az aradi párt határozottan ragaszkodott az új titkár személyéhez s amikor a fővárosi kiküldött már azzal fenyegetőzött, hogy inkább elszakítják Aradot a központi párttól, semhogy Gallovich titkárságát elismerjék: az aradi párt arra az álláspontra helyezkedett, hogy autonómiáját nem hagyja korlátozni s inkább elszakad a központtól, semhogy terrorizálni hagyja magát.

Nemsokára ezúttal a Népszavában megjelent a központi pártvezetőség határozata, amely szerint Gallovichot kiközösítik a pártból s a központ minden összeköttetést megszakít az aradi párttal, amíg Gallovich lesz a titkár.

Hogy a titkár személye miatt keletkezett konfliktusban milyen változások állottak be, azt még nem lehet tudni. A holnap pártgyűlésen dől el végérvényesen, hogy Gallovich megmarad-e továbbra is titkárnak, vagy pedig a párt elejti. A gyűlést holnap este fél nyolc órakor tartják meg s ez szigorúan bizalmas lesz. A gyűlésre egyébként a hatóság képviselőin kívül csak olyanokat bocsátanak be, akik párttagságukat igazolni tudják. Az aradi párt végrehajtó bizottsága az alábbi felhívást intézi a szervezett munkásokhoz:

Eltársak! Aradváros szociáldemokrata párt-szervezete a hó 24-ikén szerdán este fél nyolc órakor az Európa-vendéglő kerthelyiségében pártgyűlést tart a következő napirenddel:

Döntés a titkárválasztás ügyében.

A pártvezetőség lemondása és az új pártvezetőség megválasztása.

Esetleges indítványok.

Eltársak! A magatok fontos, nagyjelentőségű belső ügyéről van szó. Minden párttagnak tartozó kötelessége a gyűlésen résztvenni.

A párthoz tartozandóságot a gyűlésen megjelentek tartoznak vagy a pártkönyvecskével, vagy a szakszervezeti könyvecskével igazolni. A pártgyűlésen csakis az így igazolt párttagok vehetnek részt. Mindnyájan ott legyetek!

A párt végrehajtó bizottsága.

A végrehajtó-bizottság ma bejelentette a rendőrségen a pártgyűlés összehívását. Green Nándor tb. főkapitány tudomásul vette a bejelentést és a gyűlés egybehívását megengedte.

Második és a multság végén elhangzott pohárköszöntésében Vaida az 1835-ik évi diéta tárgyalásainak hatása alatt áll. Kiérzik belőle a liberális felfogás; mintha ő is küzdene az örökvalóságért s a jobbágyság megszüntetéséért, vagy mintha Mátyás király gömőri leckéztesítésének igazságát átérzné, első sorban azoknak szól a köszöntése:

..... ki előbb ültette,
Ki országunkba a szőlőt emelte!
Aldott ki plántálta, kapálta, metszette,
Szedte, szűrte s ezen pohárba töltötte!

Ezen emberséges, demokratikus érzelmeiért megbocsátjuk rossz rigmusait s ha azok lemásolásával esetleg sérelmet ejtettünk szerzői jogán, akkor:

„Ha miben hibáztunk, engedelmet kérünk,
Barátságos szívet holtunkig ígérünk.”

Öt nap múlva véget ért a dinom-dánom, de még vagy egy hétig rengett a Helység a sok éjlen kiáltástól és ágyu durrogástól. Így esett meg a latzunási híres belkutató ünnepély az Ur születésének 1835 ik évében Mindszent hava 12-ik s több következő napján, amint azt megírta Tsernátoni Vajda Péter, Magyar Nemes.

Különös botrány.

Egy tombolatárgy miatt.

Karlsbadtól — Ó-Budáig.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

A karlsbadi magyar kolóniát olyan eset tartja izgalomban, amilyen a híres gyógyfürdő annalesében még nem fordult elő.

Az eset számai néhány napra nyulnak vissza — egy tombolával egybekötött ünnepélyig. Nagy ünnepélyt rendeztek a gyomorhajosok szórakoztatására; az ünnepély clouja a tombola volt.

Minden jegy elkelt és minden tárgynak akadt gazdája. Mikor az utolsó cseccsbecse is elkerült az asztalról, az ünnepélyt rendező potrohos ur-ember fölállott egy székre és rövid beszédet intézett a közönséghez:

— Igen tisztelt bölgyeim és uraim, — mondotta — miután több kisorsolható tárgy nincsen, a játékot befejezettnek vagyok kénytelen kijelenteni. A legközelebbi tombola mához egy hétre lesz, amely remélem, épp oly pompásan fog sikerülni, mint a mostani sikerült.

Alig ejtette ki az utolsó szót, amikor föl pattant a helyéről Bródy A. budapesti (óbudai) kávé.

— Uraim, — kezdte — nekem van szerencsém fölajánlani még egy tárgyat, amely szintén kisorsolható.

Es hirtelen levette a kabátját és a mellénye alól kivette azt a ruhadarabot, amelyet a nagyon jámbor zsidók „cicesz“-nek neveznek és amelyet éjjel-nappal magukon viselnek.

— Itt van ez, — folytatta — amit én fölajánlok!

Az első pillanatban néma csönd követte ezeket a szavakat. Hanem azután kitört a vihar. A keresztény vallásuk irtózatosan megbotrántkoztak.

— Ezt a piszkos rongyot merészkedett elővenni, — kiáltották feléje százan is egyszerre. — nem dugja el rögtön!

A zsidók viszont azért haragudtak meg, hogy Bródy bácsi ilyen vallási tárgyat profanizált.

— Alávaló gazember, a pokolra fogsz kerülni! — jósolták neki.

De nem sokáig maradtak a szavaknál. Csakhamar nekiestek az ó-budai kávésnak és irtózatosan helybenhagyták. Ahol érték, ütötték, úgy, hogy kocsin kellett a nagylelkű embert a lakására szállítani.

Az ügy azonban ezzel nem ért véget. A fürdő igazgatósága nyomban összeült és arról tanácskozott, mi módon torolja meg a botrányt.

Egyhangulag elhatározták, hogy:

1. Bródy Adolfot örök időkre kitiltják a fürdő területéről;

2. nyomban el kell hagynia Karlsbadot.

A fürdő közönsége megaláztatással értesült a szigorú ítéletről. Az ítéletet azonban nem lehetett végrehajtani, annyira beteg volt Bródy.

— Nem állok jól az életéről, — jelentette ki az orvos, — ha nyomban el kell utaznia.

— Hát mennyi pihenőre van szüksége? — kérdezte az igazgatóság.

— Legalább két hétre!

Erre elhatározták, hogy tizenkét napi haladékot adnak neki. Ezalatt az idő alatt azonban semmiféle nyilvános helyen megjelenni nem szabad és ha elutazik, az éj leple alatt köteles elutazni.

Karlsbadban természetesen egyébről sem beszélnek, mint a váratlanul fölajánlott tombola-nyereményről és annak végzetes következményeiről.

A hadügyminiszter a párbaj ellen

Bíróság elé!

Mikor szabad verekedni?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Mikor a polgári társadalomban valóságos orgiákat ül a párbajdüh, s amikor a tyukszemrehágástól a tettelegességig a sértések árnyalatainak elképzelhetetlen tömege szolgál okul a fegyveres istenítéletre: bizonyos jóleső érzéssel kell konstatálnunk, hogy a párbajellenes mozgalom terén éppen a hadsereg az, amely komoly lépéseket tesz a párbaj ellen. Tudvalevő, hogy éppen katonáéknak vannak legmerekvebb fogalmaik az ugynevezett lovagias becsületről s hogy a katonák, akik fegyverben töltik életük javát, a fegyveres mérközéseket eddigelé mintegy hivatásszerűen üzték. Annál meglepőbb a hadügyminisztériumnak az a bizalmas rendelete, amely a hadsereg kötelékében levőknek erős korlátokat állít fel a párbajok terén.

Amint ugyanis katonai körökből értesülünk, a hadügyminiszter a közelmúltban bizalmas rendeletet (*Reservat-Befehl*) bocsájtott ki, amelyben a hadsereg tisztjeinek egymás közötti lovagias ügyeit szabályozza. A rendelet legérdekesebb pontja az, amely kimondja, hogy súlyos és durva sértés esetén a tiszteknek tilos egymással párbajt vívniok. Ha valamelyik tiszt egy társával szemben tettelegességre, vagy durva sértésre vetemedik, az ezredparancsnokság, amelynek minden lovagias ügy bejelentendő, köteles a lovagias tárgyalásokat betiltani s a sértőt hadbíró elé állítani. Ha az itt lefolytatott bizonyítási eljárás során az derülne ki, hogy a sértő komoly és fontos ok nélkül követte el a sértést, úgy a hadbíró szigorú megtorlást gyakorol fölötte. Ha azonban az eljárás során az derülne ki, hogy az ügy büntető eljárásra nem alkalmas, még akkor sem szabad az ellenfeleknek megverekedniök. Ebben az esetben a sértőt becsületügyi eljárás elé állítják s a tisztikarból választott becsületügyi választmánynak kötelessége, hogy módját ejtse a sértés megtorlásának. Lovagias utra tehát csakis az esetben terelhető az ügy, ha a becsületügyi választmány kimondja, hogy a sértés nem olyan természetű és nem olyan súlyos, hogy bírósági intézkedést vonjon maga után. Szóval: párbajozni csak csekély sértésekért szabad.

Ez a rendelet, noha ezernyi fogyatékossága van, mégis fölöttébb érdekes, mert elismeri, hogy a becsületet súlyosan érintő sértéseket nem lehet középkori istenítélet mintájára párbajjal eldönteni. Sajnos, a rendelet nem mondja ki ugyan-ezt arra az esetre, ha valamelyik tisztnek egy polgárral támad hasonló afférje. Mindenestre konstatálandó, hogy a hadügy-

miniszter a birói döntést helyesebbnek tartja a fegyveres elintézésnél. A polgári társadalom kaszinó-lovagjai, akik a föltétlen vérontás megkövetelésében látják a félelem és gáncs nélküli lovagok legfőbb ismertető jelét, ebben a rendeletben voltaképpen alapos leckét kaptak a hadsereg vezetőségétől. Mert ha a százféle rideg szemponttól környékezett katonai becsület föltétlen elégtételként fogadja el a birói döntést: a polgári társadalom embereinek sincs okuk reá, hogy pápábbak legyenek a pápánál s a bírósági elégtételt bármilyen jegyzőkönyvvel egyenértékűnek ne ismerjék el.

Keresik Porcia herceget.

Utazás egy gondnokság körül.

Rágalmazással vádolt herceg.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 23.

A bécsi országos törvényszék néhány hónappal ezelőt rendkívül érdekes határozatot hozott. A Porcia hercegi család kérésére a törvényszék pazarló életmód miatt *gondnokság alá helyezte Porcia Aladár herceget*, a karinthiai nagyértékű hercegi hitbizomány élvezőjét. A határozatot a bíróság állítólag a herceg megidézése és meghallgatása nélkül hozta és ezért a magyar arisztokrata, művészi és sportkörökben jól ismert hitbizományos megfőlebbezte a gondnokságot elrendelő végzést. Ha a felsőbíróságok meg nem változtatják a törvényszék határozatát, úgy *zárlat alá kerül a hercegi családnak milliókat érő spittali hitbizománya*, amelynek kezelésére a bíróság zárgondnokot rendel ki.

Mintegy két évvel ezelőtt Porcia Aladár meghasonlott a családjával és feleségével is annyira összekülönbözött, hogy *megindította ellene a vádpört*. Ekkor kezdte azt a pazarlóan költséges életmódot, amely miatt nemrégiben a család megkérte a gondnokság alá helyezést. Budai palotája állandóan színhelye volt nagy ünnepélyeknek, amelyek rendkívül sok pénzt emésztettek föl. Sportszervezőknek kielégítése is nagy összegekbe került, anélkül, hogy bármiféle ellenértéket nyújtottak volna. Versenylovakat tartott, de soha díjat nem nyert velük. Legutóbb költséges passziói már nem álltak arányban jövedelmével, mert a hitbizomány sok olyan holtlőkét, műkincseket, angol parkokat foglal magában, amelyeknek csak nagy értékük van, de hasznot nem hajtának.

A herceg pazarlasi hajlamát ékesen illusztrálja az az eset, amely a Nemzeti-hazafi díj lefutása előtt a budapesti lóverseny téren történt. Porcia Aladárnak van egy *Capt. Jack* nevű lova, amelyet az említett versenybe is bevezetett. Indulás előtt a herceg megszólította a zsokét, *Taralt* és így szólt hozzá:

— *Ha megnyeri a versenyt, öné a díj.*

A kitűnő zsoké mindent elkövetett, hogy a másodrangú versenypárját győzelemhez juttassa és magának megszerezze a 20,000 koronás díjat, de hiába erőlködött, mert csak negyedik helyre tudott vele jutni.

Ilyen és ehhez hasonló esetek készítették a hercegi családot arra, hogy gondnokság alá helyeztessék a majoreszkót.

A gondnoksági ügygel különben a király is foglalkozott, aki kihallgatáson fogadta a kalamitásokkal küzködő herceget.

Porcia Aladár herceg ekkor egy újságíró

előtt gondnokság alá helyezésére vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Körülbelül két év előtt történt, hogy a hitbizomány két jószágkormányzóját, akik egyebet sem tettek, csak loptak — *elkergettem és hasonlót ígértem a kurátoromnak, Traum Gusztáv dr.-nak is.* Azt állítottam róla, hogy nem épeszü és kértem a törvényszéket, hogy nevezzen ki új kurátort. Ez nem teljesedett, míg a fátum elérte Traumot. A klagenfurti bolondokháza előtt, amikor beakarták szállítani mert dühöngött, — saját kezével golyót röpített agyába. Azonban nem halt meg rögtön és még a halálos ágyon is reám gondolt. *Linkin Ferenc dr. ügyvédnek meghagyta, hogy ő legyen a hitbizomány kurátora és engem minden áron tegyen tönkre.* Erre a szóbeli végrendeletre tanuim vannak. Az elcsapott jószágkormányzók és az új kurátor Linkin dr. mindent elkövettek vesztémre. Hiába dolgoztam, hiába voltam mintagazda, hiába fokoztam, hatványoztam évről évre a halászati és vadászati jövedelmeket. *Ezek az urak életem ellen törtek.* Minden nap, minden órában bírákat, szakértőket, becselőket küldtek a birtokra, akiknek na pidijal, költségei *főlemésztettek minden jövedelmet.* Én felszóltam ez ellen és többször sürgönyöztem, folyton követelve Linkin dr. elcsapatását. Végül levelet irtam neki, amelyben *magyar pojonokat ígértem az ügyvédnek.* A kurátor azóta kettőzött erővel üldözött, folytatta az aknamunkát és *kijárta a szekvesztrálist erkölcsstelen és törvénytelen uton,* ugyszólván az én megkerülésemmel, ki sem hallgattak és nem is engedték meg, hogy bizonyítsak.

— Kétségbe vagyok esve, — folytatta a herceg — tönkre tették mindenemet, elvették még az első feleségemnek járó évjradékot is és két gyermekemnek évi 6000 forintnyi járadékát is elrabolták. Bécsi ügyvédem, *Edler Artur dr. utján felebbezést nyújtottam be.*

Porcia herceg tehát megfőlebbezte a gondnokság alá helyezési végzést s írásbeli felebbezésében elmondotta, hogy nemcsak, hogy tékozló nem volt, de sőt nagyobb beruházásokkal meg is szaporította vagyonát. Egyben alaposan lehordta alkalmazottját, Linkin drt. aki e miatt most a klagenfurti törvényszék előtt hatóság előtti *rágalmazási pört indított gazdája ellen.*

A klagenfurti törvényszék most átiratban megkereste a budapesti törvényszéket, hogy hallgassa ki a vád dolgában Porcia herceget. A budapesti bíróság azonban e megkeresésnek nem tehetett eleget, mert a herceg jelenleg egy külföldi fürdőben üdül.

Csókárverés.

A Kossuth-szobor javára.

Ki ad többet érte?

Arad, július 23.

A legöregebb végrehajtók is szende pirulással sütnék le a szemüket, ha valakinek egyszer eszébe jutna megkérdezni tőlük, hogy árvereztek-e már csókot. A legöregebb becsüs becslésben megőszült hajszálai is égnek merednek arra a gondolatra, hogy egy asszonyi csók értékét kell neki pénzértékben megállapítani. Mert tudvalevő dolog, hogy valamint a siu-indiánok előtt a legdrágább zongora is értéktelen holmi, azonképen a női csók értékét is mindig az állapítja meg, hogy ki kapja és ki adja. A tizennyolc éves leány a husz éves ifjunak ingyen és bérmentve szállítja a csókot. Vannak azonban percek az életben, mikor egy csók drága pénzt kóstál. Ilyen percről van szó az alábbiakban is.

A Kossuth-asztaltársaság tegnap esti ülése a rendesnél is élénkebb volt.

Tudvalevő, hogy a Kossuth szobor az, ami ennek a társulatnak alfája és omegája. A vágya, reménye, boldogsága, mindene. Az üléseiken erről a szoborról foly a vita, ülés után erről csevegnek az emberek, s valószínű, hogy kevés kivételével róla is álmodnak. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a Kossuth asztaltársaság tagjai szenvedélyes gyűjtők. Különösen mióta nyilvánvalóvá vált, hogy *Margó Ede* ugyancsak nagy fába vágta a fejszójét, s hogy hetvenezer koronából aligha tudják megvalósítani régi álmukat, a Kossuth szobrot.

Szó ami szó, pénzt gyűjteni nem könnyű dolog. Annak, aki erre a nehéz mesterségre szánta el magát, sok mindenről le kell mondani. Első sorban pedig a szemérmességről. Mert ha szemérmes a gyűjtő, körülbelül oda jut, mint az a közmondásbeli koldus, akinek tudvalevőleg üres maradt a tarisznyája. De a gyűjtők furfangja viszont kiapadhatatlan.

Tegnap például felállt egy fiatal Kossuthista s egy nyakravalós, jófajta szivart szorongatva a kezében, a következőképen szónokolt:

— Uraim, ezt a szivart a Kossuth-szobor alapjára ezennel elárverezük. Kiad többet érte?

A szivar inyencek vágyó tekintettel néztek a becses gyártmányra s a kezek már-már a tárcák felé nyultak, amikor felemelkedett egy többé már nem fiatal, de jókondicióban levő ur s körülbelül a következőket mondta:

— I. en tisztelt tagtárs urak! Az árverés eszméjét ez egyszer *kivételesen* melegen üdvözölöm. Ellenben volna egy szerény megjegyzésem. Tekintettel arra, hogy akad köztünk olyan is, aki nem dohányos, tegyük az árverés tárgyává olyasmit, amit mindnyájan szeretünk.

— Halljuk! — zengtek kórusban a tagtárs urak.

— Például — folytatta bizonytalanul a szónok s közben az egyik tagtárs véletlenül jelenlevő bájos feleségére tekintett — *egy csókot.* (Viharos éljenzés.)

— Igen uraim — folytatta kipirultan a szónok — egy valóságos, egy eleven édes csókot, amelyet, ó nagysága hiánytalanul kiutalványoz annak, aki azért a csókért a legtöbbet ad. (Többször megújuló, szünni nem akaró éljenzés.)

— Már most uraim csak az a kérdés, hajlandó lesz-e önagsága feláldozni ajkait a haza oltárán? A férjéről nem is szólok, mert természetesnek tartom, hogy a Kossuth asztaltársaság minden tagja bármely áldozatot is meghozzon a Kossuth-szoborért.

A kijelentést mély csend követte. Mindenki kíváncsian nézett a férjre, aki idegesen fészkelődött, és még kíváncsiabban a feleségre, aki végül úgy vetett véget a kínos csendnek, hogy kecesesen felkelt székéről s olyan biztonsággal, mintha csak mindig a forumon mozogna, beszélni kezdett.

— Múltányolva a nemes intenciót, ezennel árverés alá bocsatok egy csókot.

Azt a jelenetet, amely erre a kijelentésre következett, szinte lehetetlen leírni. Öreg, ifjak, nős és nőtlen urak szinte egymás nyakába borultak az örömtől. Az árverés pedig természetesen azonnal megindult.

— Tíz korona — kiáltotta egy fiatal ügyvéd.

— Tizenöt — kontrázott egy szabadságtéri kereskedő.

— Tizenhat — ordította kidülledt szemekkel a tulsó oldalról egy idősebb bácsi.

— Tizenhét — makacszkodott a szabadságtéri kereskedő.

— Az istenért. — ha megtudja a feleséged — sugta a fülébe egy papucshós.

— Bánom is én, Tizenkilenc! — licitált tovább a rettenhetetlen ember.

— Husz korona — szólalt meg ekkor stentori hangon *Leitner Ernő dr.*

— Huszonegy — mondá a kereskedő.

— Huszonöt — tódította Leitner dr.

A negyedszáz korona hallatára némileg lecsendesültek a kedélyek, de azért még többen voltak, akikről látszott, hogy azért a cs kért, ha kell, szívesen mennek feljebb is.

— Hiába minden erőlködés — jelentette ki ekkor Leitner dr. — lesz a hogy lesz, én kitartok azért a csókért.

És igaza volt. Huszonnyolc koronáért reá hagyták.

A továbbiakról aztán már kevés mondani való van. A Kossuth asztaltársaság tagjai dicséretes diszkrécióval elfordultak, s így azt sem lehet megállapítani, az ajkra, vagy a homlokra esett-e az a bizonyos csók?

Azt azonban feljegyezhetjük, hogy a Jó pástorban tegnap este a Kossuth szobor alap javára elcsattant — egy csók.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi közs. polgári fiúiskolában az 1907—8. tanév elején a magánvizsgálatok augusztus hó 29. és 30-án tartatnak meg. A magánvizsgálatok engedélyezése ránti kérvények benyújtásának határideje augusztus 8. Elkésve érkező kérvények figyelembe nem vehetők. Igazgatóság.

Halálra ítélt egyetemi tanár.

Agyonlőtte az anyósát.

Egy titokzatos bűnpör.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 23.

A karlsruhei esküdtszék ma egy idegizgató, titokzatos bűnpört döntött el ítéletével. A szenzációs pör vádlottja Hau dr. egyetemi tanár volt, aki anyósának meggyilkolása miatt került a vádlottak padjára. A homályos, szinte misztikus bűnpör előzményei a következők:

Tavaly, november hatodikán baden-badeni villájában meggyilkolva találták egy Molitor nevű udvari orvos özvegyét. A törvényszéki orvosi szakértők véleménye szerint félméternyi távolságban lőttek rá pisztolyal és a halál azonnal bekövetkezett.

A gyanu már kezdetben a meggyilkolt asszony vejére, Hau Károlyra irányult, aki a rémes esemény után Londonba utazott, de a karlsruhei rendőrség távirati megkeresésére le tartóztatták és e hónap közepén esküdtszék elé állították. A szörnyű bűnnel vádolt ember neje szegényében és kétségbeesésében a zürichi tóba ölte magát. Hátrahagyott levelében a következőket írta:

Hau Lina asszony vagyok Washingtonból. Tettem okát nem lesz nehéz kitalálni. Anyámat megölték. A bűn a férjemet vádolják, akit mindenkinél jobban szeretek. Ez a fájdalom okozza halálomat. Nem kárhoztatom a szerencsétlent, ahogyan kívánják. A lelki összeütközés súlyosabb, mint a világ hiszi. Mindenki, aki emberiesen érez, megértheti lelkem mértéktelen szenvedését. Ez a tett az egyetlen módja annak, hogy szenvedéseimtől megszabaduljak.

Hau egész élete roppant kalandos. Tanulmányai befejeztével hosszabb ideig törökországi ügyvivője volt a mostanában annyit emlegetett amerikai Standard Oil Companynak, amelynek tudvalegleg Rockefeller az elnöke. Legutoljára egyetemi tanár volt.

A Molitor-családdal Korzika szigetén ismerkedett meg, ahová megrongált egészségi állapota miatt egy nyárra üdülni ment. Ugyanabban az évben Badenben el is jegyezte az

udvari orvos özvegyének Lina nevű leányát. Hatezeröttszáz márkát kapott házassága után hozományul. Anyósa gazdag asszony volt és azt az összeget később mind nagyobbak követték. A tanuk vallomásából kitűnt, hogy Hau temérdek pénzt csikart ki Molitornétól és a feleségétől. Üzleti vállalkozásai bár szép sikerrel kecsegtették, majdnem mind sikertelenül végződtek.

A gyilkosság elkövetésének napján tény leg Badenben tartózkodott. A gyanu megerősíti még az a körülmény is, hogy aznap több helyütt látták álszakállal és vendéghajjal.

A gyilkosság okára vonatkozólag két feltevés merült fel eddig. A legvalószínűbb az, hogy anyósának örökségére áhított. Több tény szól amellett is, hogy szerelmes volt Olga nevű sógornőjébe, aki nem viszonzta érzelmeit. Ebből következtetik, hogy talán eredetileg a szép leányt akarta meggyilkolni és csak tévedésből érte az anyát a golyó.

A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy a gyilkosság idején Baden-Badenben volt, de megtagadott minden felvilágosítást arra nézve, hogy miért utazott oda. Szilárd hangon kijelentette, hogy a gyilkosságot nem követte el. A bíróság előtt spirituszos üvegben ott volt a meggyilkolt asszony szíve. Hau dr. hidegvérrel nézi ezt a borzalmas dokumentumot. Makacsul tagad mindent. A legtöbb kérdésre nem akar választ adni. Annyi tény, hogy a gyilkosság napján Baden-Badenben járt, az is igaz, hogy álszakállt viselt, de ezt állítólag azért tette, hogy sógornője, akibe szerelmes volt, reá ne ismerjen. Ez minden, amit a vádlott előad.

Négy napig tartott a szenzációs tárgyalás, amelyen 72 tanut hallgattak ki. A legtöbb tanu többé kevésbé terhelő vallomást tett, anélkül azonban, hogy bármi biztosat meglehetett volna állapítani a vallomásokból. A gyilkosság tényére vonatkozólag egyetlen határozott adat sem akadt.

A tárgyalás legszenzációsabb része tegnap folyt le. Egy Lenck nevű festő, aki erkölcselen üzelmeiért együtt ült a vizsgálati fogságban levő Hauval s ezzel intim barátságot kötött, megtagadta a vallomást s csak annyit mondott, hogy Hau dr. szenzációs titkokat bizott reá. Hiába volt minden, a tanu nem árult el többet.

A tanukihallgatások ma hajnalkor értek véget. Az esküdtek, akik eleinte szokatlan rokonszenvvel vették körül Hau drt, a tárgyalás során kiderült adatokból bebizonyítottak látták az egyetemi tanár bűnös voltát s ily értelmű verdiktet is hoztak. A verdikt alapján a törvényszék halálra ítélte az egyetemi tanárt gyilkosság büntette miatt. Hau dr. kijelentette, hogy perújításért fog folyamodni, s hogy az új tárgyalás során előadja értatlanságának bizonyítékait.

Érdekes, hogy a közönséget a négy napig tartó tárgyalás annyira felizgatta, hogy a tegnapi est folyamán a törvényszéki palota előtt zavargások voltak. A kirendelt katonaság a lovasrendőrökkel együtt kiürítette az utcát, amelyben nagyszámu néptömeg gyülekezett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi pincérek segélyző és elhelyező-egylete 1907. év augusztus hó 5-én hétfőn éjjel 1 órakor a „Kispipa“ vendéglő éttermében (Salacz-utca) rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: 1. A módosított alapszabály értelmében tiszteletbeli elnök megválasztása, az aradi vend. ipartárs. tagjai közül. 2. A tisztviselői és választmányi tagok választása. 3. Az együleti iroda vezetése és az irodavezető javadalmazása. 4. Az irodavezetőnek az alapszabályok értelmében titkos szavazás útján való megválasztása. 5. Gazdasági helyzetünk javítása. 6. Indítványok.

Gyere haza Lajos!

Tekintetes

Virágh Lajos főmérnök és fürdővendég urnak.

Balaton-Almádi.

Igen tiszteit Főmérnök ur, legyen kegyes és jöjjön haza. Ön, a tehetséges nyaraló, nem is sejtí, hogy távozása óta felfordult a város és hogy vágyakozó sóhajok szállanak a magyar tenger partja felé, ahol ön minden aszfalt gondtól mentesen, nemes egyszerűségű fürdőruhában élvezi azt a gyönyörűséget, amelyet a Tököli tér aszfaltozott voltának gondolata ébreszt önben. Vágyakozó sóhajok szállnak ön felé: jöjjön haza, Kedves Lajos, és csináljon rendet. Ime, alighogy ön eltávozott, felturják az utcákat, ásnak, kapálnak, tesznek-vesznek és megzavarják a békés polgárok nyugalmát. Az az egyszerű, de nemes program, amelyet ön nyaralásának idejére örökségként hagyott a mérnöki hivatalra, súlyos félreértésekre adott okot. Ön nemesen és egyszerűen három szót mondott a nagy Montecueoli mintájára. Ő azt mondta, hogy pénzt, pénzt, pénzt! Ön másképp fejezte ki magát. Így:

— Aszfaltot, aszfaltot, aszfaltot!

Miután ön ilyen szellemesen kifejezte azt a nagy eszmét, amely körül Arad világvárosi jellege forog, felült a gyorsvonatra és elrobogott. Az itt maradt al-virághok azonban félreértették önt. Soha nem tapasztalt indulattal láttak neki az aszfaltozásnak. Feltépték a Magyar Aszfaltipar részvénytársaság által elkészített burkolatot, méltóztatik tudni, ugyanazt, amelyet ez a társaság egy négy napos lejárattal hirdetett pályázat elnyerése után készített. Elzártak utcákat. Nem egyet, nem kettőt. Többet, főmérnök ur, többet. A Salacz utcába már napok óta nem mehet be kocsi: aszfaltoznak. Aszfaltoznak továbbá ugyanekkor még három utcában. Önnek könnyű, főmérnök ur, ön nem szagolja a szurok illatát, holott vannak emberek, akik szívből és őszintén kívánják önnek, hogy a *mitriecken* elvénél fogva ön is élvezze ezt a parfümöt. De ön nyaral. És amíg nyaral, egyszerre négy utca lakói, kereskedői, vendéglősei élvezik orrilag az ön nagy művének gyümölcsét. Négy utca kereskedőitől kergeti el a vevőt a büz, négy utca vendéglősei zárhatják be egy-két napra a boltjukat, négy utcában akad meg a forgalom, négy utca fejlődik világvárosivá. Jöjjön haza főmérnök ur! Az ön kiváló szaktudására van szükség. Arra a kiváló szaktudásra, amelynek alapján ön akár papiroson is képes kiszámítani, hogy, ha az a husz munkás, aki most négy helyen öt-hat napig dolgozik, ha az a husz munkás egyszerre egy helyen dolgoznék, akkor a munka egy negyed rész idő alatt véget érne itt is, ott is. A kereskedők vevői, a vendéglők látogatói nem öt-hat, hanem csak egy két napig tartanak magukat távol az aszfaltozandó utcától s a lakók csak egy két napig gondolnának barátságosan önre. Jöjjön haza, főmérnök ur!

Lássa, mi készséggel elismerjük, hogy önnek igaza van, mikor azt állítja, hogy aszfaltozás az élet sója. De az Isten szent szerelmére, ennyire elsózni még az életet sem szabad! Rendre van szükség, bölcs mérsékletre: Jöjjön haza, főmérnök ur!

Akik itthon szagolnak.

A halál csárdája.

Elfogták a gyilkosokat.

Aradmegyei cigányok voltak.

A nyomozás eredménye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

A hajmeresztő kegyetlenséggel elkövetett dánosi rablógyilkosság tettesei, amint fővárosi tudósítónk jelenti, minden valószínűség szerint kézrekerültek. A nyomozás minden adatja azt mutatja, hogy a Kecskeméten tegnap este elfogott cigánykaraván tagjai voltak a tettesek. A karaván gyanuba vett tagjai között többen vannak az *aradmegyei* Lakatos és Kolompár cigányfamiákból, amelyek József főherceg halála után ismét teljesen elzültek. A holnapi nap teljes bizonyosságot fog hozni ebbe a rémséges ügybe, amelyhez hasonló aligha mutat fel az utolsó évtizedek bűnkronikája.

Távirati tudósításunk:

(Minden cigány gyanus.)

Amint már megírtuk, tegnap késő éjszaka a budapesti rendőrség besugás alapján rajtütött a Szent László-ut 106. szám alatt lakó *Kozák, Sztojka és Csipke* cigánycsaládokon és közülök 14-et behozott a főkapitányságra. Az előállított emberek között van Kozák István és Sztojka József férfiak, három nő, a többi kilenc, apró és nagyobb rajkó.

A Szent László ut 106. alatt otthon volt még Kozák Ferenc is, ez, amikor meglátta a rendőröket, felkapott egy lóra és elvágatott. A detektívek ezt nagyon gyanusnak találták, az előállított cigányok pedig azt állítják, hogy nem szökött az meg csak félti a beteg lovát, kinyargalt a Széchenyi telepre egyik nagybátyja pusztájára, aki meg tudja gyógyítani a ló betegségét.

A többi cigányok, mert a három család sok emberből áll, vidéken tartózkodnak, lóvásárokon.

A cigányok már régen Budapesten laknak, tudósítónk megállapította, hogy mindig bejelentett lakásuk volt és pedig, mikor Budapestre jöttek, a Petneházy utca 44. számú házában, *Varsányi* Józsefnél vettek lakást, azóta, egymásutánban a következő helyeken laktak: A Hermina-úton a „Zöld vadász” vendéglőben. Az Országbíró utca 8. szám alatt. A Szent László ut 6. alatt *Gál* Károly házában, április óta pedig Szent László utca 106. alatt. A családok két részre osztoznak, Kozák Ferenc és hozzátartozói lókupecsek, Sztojka Józsefnek kovácsműhelye van, amelyben a többiek dolgoznak, csak építkezéseknél használt nagy vasszegeket készítenek. A cigányokat az Angyalföldön, ahol évek óta laknak, jóra való, becsületes embereknek tartják.

A cigányokra a legsúlyosabb gyanút az hírítette, hogy véres kendőt találtak náluk. A kendő véres, mert Kozák abba kötözte a lábát. A lábán ugyanis lőtt seb van. Kozák azt mondja, hogy néhány héttel ezelőtt Soroksáron cigánylakodalom volt. A lakodalom előtt a cigányok leraktak mindent, Kozák a 7 mm. re volverét is. Ahogy ilyenkor szokás, berugtak mind. Kozák összeveszett a feleségével, meg harapta az asszony orrát, mire a némbor ráfogta a revolvert. Nem akart löni, de a fegyver elsült és a gölyő Kozáknak a balcombjába

ment. A cigány itt a rendőrségen azt is vallja, hogy már hetekkel ezelőtt orvosilag kezelte magát. A rendőrorvos megállapította, hogy ez tényleg már *régebbi keletű lösebb*.

A budapesti rendőrség megkeresése folytán a soroksári csendőrség táviratilag értesítette ma délelőt a budapesti főkapitányságot, hogy a cigányok elbeszélése a végzett kutatások szerint megfelel a valóságnak. A cigányasszony tényleg mulatságon sebesült meg s tényleg ő volt az, aki férjére rálőtt. A cigányokat mindazonáltal a toloncházban tartják és egy idevágó miniszteri rendelet alapján illető ségi helyükre fogják toloncolni.

(A rohanó szekér.)

Saly Ferenc 1492 es számú rendőrhöz, aki a ferencvárosi teherpályaudvaron teljesít szolgálatot, odajött *Pálinkás* András máv. váltóállító és elmondotta, hogy szombat hajnal óta Pécelen volt a bányájánál, akinek ott kis földje van és segített neki az árpakaszásban.

Szombaton délután két és három óra között az I-szeg felé vezető úton láttak egy kézlóvas cigánykocsit, amely azért tűnt fel nekik, mert a lovakat *iszonyu módon meghajtották*, az emberek, de még az asszonyok is hegynek fölfelé tolták a kocsit és rohanást futottak a szekér oldalán, csak hogy az gyorsabban menjen.

A kocsi utasai lehettek kilencen vagy tizen, a kocsi egy szürke meg egy pe volt fogva. *Pálinkásék* akkor még nem tudtak a négyszeres rablógyilkosságról, tehát nem néztek utána a cigányoknak.

A rendőrség megtett minden intézkedést, hogy ezt a gyanus kocsit a csendőrökkel kézrekeríttesse.

(Cigányfogdosás.)

A ceglédi csendőrség a Percel-pusztánál egy kocsirakomány cigányt fogott el. Férfi nem volt velök, tíz cigányasszony és egy csomó rajkó volt a kocsin. Az asszonyok férjeikről és férfirokonaikról nem tudnak semmit, illetve nem akarnak tudni. A kocsiban találtak egy véres baltát. Erre vonatkozólag nagy vállalat után azt mondták, hogy *Jakabffyék*nál, Cegléd környékén *rablást akartak elkövetni* az emberek, de el lettek riasztva. A balta egy kutya véréből lett ilyen. Azóta az emberek bujkálnak.

Tegnap este 7 óra tájban a kecskeméti határban elfogtak két cigányt, az egyiknél parasztszűr volt, amelyen vérnyomok láthatók. Azt állítják, hogy *Lajosmizséről* jöttek.

A csendőrök Kecskemétre szállította a két cigányt. Kihallgatásukról eddig hír sincsen.

A főkapitányság Budapesten még semmiféle hivatalos értesítést a vizsgálatról nem kapott a nyomozásra vonatkozólag sem. A rendőrség ebben az irányban tehát nem is dolgozik, csak a környékbeli cigányokra ügyel.

Az eddigi, a helyszínéről érkezett tudósítások szerint minden jelből arra lehet következtetni, hogy a gyilkosságot *nem kóborcigányok követték el*.

Az ivóban vendégek voltak, ezek a vendégek, akik az asztalnál ültek és pohárból ittak, követték el a rablógyilkosságot. Kóborcigányo-

kat semmiféle csárdás be nem ereszt az ivóba, de ha mégis beengedi, asztal mellé aligha kerülnek, ha kerülnek is, *pohárból nem isznak*. A cigány, ha a rablógyilkosságra rászánta magát és azt elköveti, aligha előzi meg azzal, hogy szerelmét követelje a leánynak. Az itt talált fél selyemingből és a rablógyilkosság mellékkörülményeiből az államrendőrség több nyomozója arra következtetett, hogy a rablógyilkosságot nem cigányok követték el.

(A gyilkosokat elfogták?)

A Kecskeméten elfogott cigányok elfogatásának körülményeiről későbbi távirat a következőket jelenti:

Tegnap este *Pelle* Imre csendőrmester két csendőrrel a közelfekvő tanyák közelében cirkált, mikor egy cigánykaravánt vett észre. A cigányok öt kocsin ültek s erősen hajszolták a kocsik elé fogott lovakat. A csendőrök rögtön kocsikeresésre indultak. Valahonnét keritettek is kocsit s erre megkezdődött az üldözés. Félórai megfeszített hajszá után a szentkirályi pusztá mellett sikerült is a csendőröknek a cigányokat utólréniük. A cigányok azonban nem akarták megadni magukat s védekezni kezdtek. Az őrmester erre azzal fenyegette meg őket, hogy közéjük lövet, ha rögtön meg nem adják magukat. Erre azután valamennyien engedtek, hogy megköttözzék őket.

Az egész karavánt beszállították Kecskemétre, ahol óriási néptömeg kísérte az elfogottakat a csendőrségre. Itt a cigányok minden vallomást megtagadtak s a hozzájuk intézett kérdésekre hallgatással feleltek.

Az egyik szekéren megtalálták annak a selyemkendőnek a darabjait, amelyet a dánosi rablógyilkosság előtt elkövetett *gyóni* rablógyilkosság alkalmából téptek le félig az egyik áldozatról. A karaván tagjai közül többről feltétlen bizonyossággal megállapították, hogy a gyóni rablógyilkosság tettesei közül valók. Ami a dánosi rémtettben való részességüket illeti, arra nézve súlyos bizonyíték az egyik asszony fülbevalója. A szóbanforgó cigányasszonynak ugyanis csak egyik fülében találtak fülbevalót. Tudvalevő dolog, hogy a Szarvas csárdában megejtett vizsgálat alkalmából egy a gyilkosokól eredő fél fülbevalót találtak. A két fél fülbevalót most összefogják hasonlítani, ami esetleg döntő bizonyítékot szolgáltathat a karaván bűnösségére nézve.

Szolnokról táviratozzák: *Tisza* *Vezeny* községben a csendőrség elfogott egy 19 tagból álló cigánykaravánt. Erős a gyanu, hogy a dánosi vérengzést ezek követték el. Mikor elfogták őket, különféle véres holmit dobáltak le a szekerekről. A csendőrök összeszedték ezeket s bevitték a cigányokat a városba. Megmozgatásukkor sok pénzt találtak náluk, amelynek eredetére nézve nem tudtak felvilágosítást adni. A csendőrök átkérlik a cigányokat a rablógyilkosság színhelyére, ahol a vizsgálóbíró fogja őket kihallgatni.

(A gonoszlovók aradmegyeiek.)

Késő éjjel érkezett távirat jelenti:

Azt a 14 személyből álló cigánykaravánt, amelyet Kecskeméten letartóztattak, a mai nap folyamán erős csendőrfedezettel átkísérték *Gyónra*, ahol szembesítették őket *Kabókkal*, a gyóni rablógyilkos merénylet egyik súlyosan sebesült áldozatával. *Kabók* a cigányok közül *kettőt azonnal felismert* s teljes határozottsággal állítja, hogy *azok voltak támadói*. Felismerte *Kabók* a cigányok közt levő, két méter magas asszonyt, *Lakatos* Juliát, akit nemcsak természetéről, de arról is föltétlen bizonyossággal fel lehet ismerni, hogy a hajak rövidre van nyírva. A cigányoknál talált

tárgyak között Kabók megtalált több, az ő tulajdonát képező értéktárgyat és ruhá-neműt is.

Gyónról a Dános mellett levő *Puszta Vacs-ra* kísérték a cigányokat. Itt többen *redjuk ismertek* s megállapították, hogy ez az a karaván, amely pénteken és szombaton, szóval a rablógyilkosság elkövetése idején Dános és Vacs környékén cirkált. Egy *Mayer* nevű férfi, aki a Szarvas vendéglőhöz közelfekvő tanyai iskolában szolgál, Lakatos Juliában *felismerte azt a nőt*, aki a gyilkosság napján tőle vizet kért.

Az egyik cigány mellében golyótól ütött sebet találtak. A csendőrség konstata-talta, hogy a golyó nagysága *teljesen meg-egyezik* a Szarvas fegyverébe való golyó-kóval. Több fontos terhelő körülmény is amellet szól, hogy *a borzalmas tett elkö-vetői ebben a bandában vannak.*

A letartóztatott cigányok között töb-ben vannak a *Lakatos* és *Kolompár* fa-miliákból. Mindakét család *Aradmegyéből* való, ahol néhai József főherceg *Kisjenőn* telepítette le őket. A Lakatos familiában voltak a főherceg kedvenc cigányai. Mióta azonban a fenséges patrónus meghalt, vége szakadt az aranyéletnek és úgy a Lakatos, mint a Kolompár familia ismét nomád életre adta a fejét. A két család ismét teljesen szétzúllott. Az aradi fog-ház nagyon ritkán van Lakatosok és Ko-lompárok nélkül, s az aradi törvényszéken most is folyik egy pár bűnügy a nevezetes családok tagjai ellen.

Sinnélküli vonatok Aradmegyében.

Kísérletek Renard-motorokkal.

Az Acsev. ujitása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23

Korszakot alkotó ujitás behozatalával foglalkozik most az *Aradi Csanádi Egye-sült Vasutak* igazgatósága, amely ujitás-sal a közlekedést egészen modern alapra helyezné. A csanádi vasutak igazgatósága tudvalevőleg már jelentős ujitással gyarapította a közlekedést, nevezetesen ak-kor, amikor motoros-üzemet vezetett be vonalain. A motoros üzem terén a vas-uttársaság azután olyan szép sikereket ért el, hogy maga a kereskedelmi kor-mány a legnagyobb elismeréssel adózott a vasuttársaságnak.

Az ujitás, amelyre most készül a tár-saság, a *Renard-rendszerű, vágyánnélküli* motoroknak a járatása; az ujitás célja, hogy a közlekedést javítsák és gyorsítsák. Az egész kontinensen még sehol sem próbálkoztak a Renard-rendszerű motorokkal, mert a vasuttársaságok kicsinyeskedtek és nem bíztak az új rendszer sikerében. *Sármezey* Endre főfelügyelő, amikor a mo-torforgalomról a kereskedelmi kormány képviselője és a szakférfiak előtt nemré-giben felolvasást tartott, megemlékezett a Renard-rendszerű motorközlekedésről is, amelyet a kereskedelmi kormány képvise-lője célszerűnek, de egyelőre kivihetetlen-nek tartott.

Az Arad-Csanádi vasutak igazgató-sága túltéve magát a szakkörök aggo-dalmain, egyelőre kis mértékben meg

akarja valósítani ezt a modern közleke-dést, még pedig első sorban *Aradmeg-yeben.*

A vasuttársaság egyik főtisztviselője ma *Buttyin* községben járt, ahol értekez-letre hívta össze az odaváló kereskedő-ket és érdekelteket. A társaság megbi-zottja ismertette a megjelentek előtt a Renard-rendszerű gőzmotor előnyeit, ame-lyek abban rejlenek, hogy sinek nélkül képes a motor a személy és teherforgal-mat lebonyolítani.

Az értekezleten megjelentek lelkesen fogadták a vasuttársaság megbizottjának előadását és me. állapodtak abban, hogy *augusztus hó elsejétől* két-három hónapig kísérletet tesznek a Renard-rendszerű mo-torral. Ha a személy- és teherszállításnak ez a modern lebonyolítása beválik, akkor több motor beszerzése után nagy utháló-zaton *állandósítani* fogják a sinnélküli mo-torközlekedést.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Az aranykakas, bohózat. A karszemély-zet jutalomjátéka. Tapolczay Dezső vendégfőléptével.
Csütörtök: Hamlet, tragédia. Könyves Jenő ven-dégfőléptével.
Péntek: Bölcs Nánán, színmű. Ujházi Ede ven-dégfőléptével.
Szombat: Kölcsönkért feleség, Egy párti piquet, vigjáték. Ujházi Ede vendégfőléptével.
Vasárnap: A titok, vigjáték. Ujházi Ede vendég-főléptével.

Tapolczay Dezső vendégjátéka.

Vendégművész és közönség valósággal versenyeztek azon, hogy egymás iránti szerete-tüket bebizonyítsák. Tapolczay több napos aradi vendégszereplése alatt a szó szoros ér-telmében meghódította a közönséget, mely nap-ról napra nagyobb számban kereste fel a szin-házat, hogy gyönyörködjön a kiváló művész játékában. A páholy ma esti előadására nagy és előkelő közönség töltötte meg a színházat és lelkesülten ünnepelte az illusztris vendéget, aki ma egyik legkiválóbb szerepében, A páholy Ildas Bálintjában kacagatta a végkimerülésig a közönséget. Olyan kacagásokat, falraugató tapsokat, mint ma este, még nem hallottak az aradi nyári színpadon. Sokan állva néztek vé-gig egyes jeleneteket és a kacagás percekre megakasztotta az előadást. Tapolczay páratlan kedvességével, közvetlenségével, természetes eredetiségével, néha csak egy mozdulattal vagy arcjátékkal frenetikus hatást váltott ki a kö-zönségből. Ma fejezte be Tapolczay tulajdonké-peni vendégszereplését, holnap a karszemély-zet javára lép fel. Tapolczay ötnapos vendég-szereplése alatt becézett kedvence lett az aradi publikumnak, a mindenkor örvendetes fogad-tásra számíthat a házi publikum részéről. Őszintén örülnék, ha Tapolczay kiváló művé-szetében a téli szezonban is gyönyörködhet-nénk.

A vendégművész mellett a mai előadáson a társulat tagjai is valósággal excelláltak és a sikerből nagy részt irhatunk az ő javukra is. Szathmári a szabadkőműves főmesterrel ho-méri kacagást keltett. *Várnai* az örmény Pa-ludán szerepéből kabinetalakitást csinált. Nagy sikere volt *Hortinak* Csiz Papi szerepében. Mint nőimitátor annyit tapsot kapott, hogy egy ünnepelt primadonna is megirigyelhetné. Sokat mulatott a közönség *Lövey* Dinszky Cézárján is A hölgyek közül *Benkőné*, *Zalay* Margit, *Kőrösy* Juci, *Harmath* Józsa kisebb szerepeik-ben is nagy sikert arattak.

A közönség egy pazarul eltöltött est emlé-kével távozott a színházból. H. G.

* A karszemélyzet jutalomjátéka. Egyszer egy esztendőben, rendszeren a nyári szezon vége felé, a szegény kérésistáknak is kijut a jóból s egy estére korlátlan tulajdonukként uralkodhat-nak a színházon. Az aradi színpadon holnap *szerdán lesz a karszemélyzet jutalomjátéka* s ez alkalommal Kadelburg és Bumenthal vigjá-téka, *Az aranykakas* kerül színre, *Tapolczay* Dezső vendégfőléptével. Ezen az estén huc-uzik el különben a kiváló művész az aradi kö-zönségtől. Mivel az előadás összes jövedelme a karszemélyzeté, a közönség csak jótéteményt gyakorol, ha minél tömegesebben keresi föl ezen az estén a színpadot.

* Ujházi Ede vendégjátéka. A nyári szezon vasárnap véget ér s az utolsó estéket Ujházi Ede vendégszereplése teszi élvezetesebbé. A mester pénteken kezd meg vendégfőléptét, r-ndas helyárok mellett, *Lassing Bölcs Nánán-jában*, amelynek címszerepét játsza. Szombaton két darabban is fellép Ujházi: a *Kölcsönkért feleség* és *Egy játszma piquet* című vigjátékok-ban. Vasárnap csak egy előadás lesz, este nyolc órakor. Ujházi bucsufőléptével a *Titok* című vigjáték megy s ez lesz egyben az idei nyári szezonban az utolsó előadás.

A horvát hadüzenet.

Potocsnyák ellenáll.

Nem követi meg a Házat.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, július 23.

Ujra felszínre kerülnek a horvát ügyek. A susaki népgyűlésen Barcsics Erazmus és Supilo Ferenc bejelentették a harcot a parlament őszi munkájával szemben. Su-pilo beszédében a régi horvát frázisokon felül azt a vádat emeli Sztérényi állam-titkár ellen, hogy írásban adott át nekik egy indítvány-tervet, amelynek elvi tiltakozásával a horvátok befejezik az ellen-állást.

Supilonak az állítására elmondják jól informált részről hitelesen a tényállást.

Supilo, a horvátok harca közben fo-gadtatást kért Sztérényi államtitkártól. A fogadtatást megkapta a képviselőház mi-niszteri szobájában. Ott hosszabb ideig tárgyaltak arról, mi módon lehetne végét szakítani a horvátok ellenállásának. Szte-rényi hajlandó volt arra a koncesszióra is, hogy a magyar nyelv tudását csak kvalifikációs követelménynek tekintik. Ennek az álláspontnak a fogalmazását kapta meg Supilo. Semmi egyéb, a hor-vát ügyre vonatkozó irat nem lehet nála.

A horvát készülődés természetesen nem találja készületlenül a Házat. Olyan könnyű dolguk, mint a legutóbbi obstruk-ciójuknál, nem lesz a horvátoknak. Érte-sülésünk szerint sem jegyezni, sem a naplóhoz csatolni a horvát beszédeket nem fogják. Ez maga olyan intézkedés, amely jelentékenyen csökkenteni fogja az obstruáló kedvet.

A horvát kiegyezés.

A zágrábi hivatalos lap mai számában cikket közöl, melyben a horvát koalíció-nak a kiegyezés revíziójára vonatkozó jel-szavával szemben kifejti, hogy a kiegye-zés revíziójáról egyelőre beszélni sem le-het, mert ebben a kérdésben a pártok nem egyeztek meg. A cikk azt fejtegeti, hogy a horvátok egyelőre elégedjenek meg a mostani kiegyezés szigorú betartásával. A cikk a többi közt ezeket mondja:

Azt kérdezzük a gondolkodó emberektől, hogy egészen el vagyunk-e készülve a kiegye-zés revíziójára, hogy ezt a területet áttanulmá-

nyoztuk-e és kidolgoztunk-e előre elég anyagot s hogy egyáltalán tisztában vagyunk-e azzal, hogyan akarjuk terveinket megvalósítani anélkül, hogy ezzel az ország jogainak és a közönségnek ártsunk. Könnyű ezt mondani: gazdasági önállóság. De ha az egyik oldalon az autonómia, a másikon a teljes gazdasági önállóság áll: *hosszú útna akkor a közönség ügye?* Mi lenne a tartalma? Ma tehát semmi okunk arra, hogy elhamarkodjunk a kiegyezés revíziójának dolgát. A legközelebbi jövő dolga a kiegyezés szigorú betartása, a kiegyezési praxis szanálása.

Amnesztia Zrinyinek és Frangepának.

Bár a mai horvátok homlokegyenest ellenkező uton haladnak, a vértanu halált szenvedett Zrinyi Péterrel és Frangepán Ferencel, akiknek minden porcikáját betöltötte az osztrák gyűlölet s a maguk ügyét mindig közösnek tekintették a magyarokéval, ha hivalkodni kell a két nagy hős dicsőségével, kézzel lábbal dolgoznak. Tudvalévő, hogy Bácsujhelyen szombaton exhumálták Zrinyi és Frangepán porait s erre az alkalomra nagy küldöttség jött Horvátországból. Ennek a társaságnak két tagja, *Dezelics* és *Rasovszki* királyi tanácsosok tegnap megjelentek az osztrák reichsráthban, hogy a horvát képviselőket üdvözöljék. A küldöttség, amely így alaposan meggyalázta Zrinyi és Frangepán emlékét, elmondta *Biankini* képviselőnek, hogy a királyhoz feliratot intéznek, amelyben arra kéri, hogy adjon amnesztiát a két vértanu emlékének, hogy a horvát tartománygyűlés porló tetemeiket ünnepies módon Horvátországba vitethesse.

Szerbek és horvátok.

Belgrádból jelentik: Mikor tegnap este egy hangversenyen a testőrszenekar a horvát himnuszot játszotta, a közönség lelkesen tapsolni kezdett s ezeket kiáltotta:

— Eljenek a horvátok! Eljen a horvát-szerb koalíció!

Polit Mihály ma egy német lapban cikket írt, melyben a horvát szerb koalíciót az alól szeretné tisztázni, hogy összeköttetésben van a „nagy-horvát” agitációval. Szerinte a horvát-szerb koalíció a horvátok és szerbek egész belső ügye és semmi köze Boszniához. A cikkben azután kifejti, hogy végtelen nagy kár volt a szolgálati pragmatikában a horvátokkal szemben felvenni a nyelvkérdést. Nagyon rossz jelnek tartja, hogy a reichsrath most foglalkozott a horvát kérdéssel, amire eddig nem volt példa.

Frank beismerései.

A *Pester Lloyd* zágrábi munkatársa tegnap beszélgetett Frank Józseffel, a Starcevicz párt vezérével, akinek hazaáruló ü elmeiről tudvalévőleg az utóbbi időben kínos leleplezések kerültek közre. A horvát politikus többek közt ezeket mondta:

— Minek cáfolgassak? Horvátországban igen derék ügyészeink és bíránk vannak. Ezek bizonyára nagy buzgósággal és objektivitással teljesítik a kötelességüket. Itt tudvalévőleg a magyar állam biztonsága ellen való összeesküvésekről van szó. Hát rajta, lássanak a munkához, kutassák ki minden lépésemet és hozzanak mindent nyilvánosságra.

— De én magam is szívesen beismerem bűnös üzelmeimet. Mint a horvát-magyar kiegyezés ügyében kiküldött magyar regnikoláris bizottság tagja, legutóbb módomban volt Magyarország minden pártjának vezetőpolitikusaival érintkezésbe jönnöm. A függetlenségi párt tagjaival valóságosan megfojtottak az öleléseikkel

és egy igen temperamentumos ur így szölt hozzám, mikor őszintén kifejtettem neki az általam pontomat:

— Testvér, gyere a szívemre!

— Egy másik megkért arra, hogy tartsak ki a politikám mellett, mert ennek Magyarország érdekében győzni kell. Persze, azok az urak akkor még ellenzékiek voltak. Mikor aztán többségre jutottak s megint találkoztunk, akkor lovagias nyilatkozataikról mitsem akartak már tudni. Politikai tájékoztatásomra ez elég volt s ajánlottam magamat. Azóta nem érintkezem magyar politikusokkal. Ezt átengedtem a rezolucionistáknak, akik engem is meghívtak Fiuméba. De én szépen megköszöntem a barátságos meghívást. Lőtrejött a horvát magyar fegyverbarátság. Ekkor aztán Kossuth, nem törődve azzal az alaptétellel, hogy a kormányzás bölcsessége megtiltja azt, hogy általános és erős érzéseket sértsünk meg, elkövette a csinyt a horvát nyelv ellen. Egész Horvátország ezt bűnnek tekinti. Magyarországra nézve ez több a bűnnél, — hiba. Ekkor jöttek az én és Lueger nagyhorvát üzelmeiről szóló leleplezések. Valóban, éppen kellő időben . . .

— Ami az én nagyhorvát üzelmeimet illeti, azokat beismerem. Minden horvát földet, — *ideszámitva Boszniát, Hercegovinát, Dalmáciát, Isztriát* — erős, szilárd államtestté egye síteni s állami függetlenségét a habsburgi monarchia kebelében biztosítani, ez a mi pártunk célja. Horvátország nem lesz Nagy-Horvátország akkor sem, de az lesz, amire nemzeti erejével, tengeremelléti fekvésével, földje dus termékenységevel, tehát isten akarata által hivatott. Aki ebben Horvátország segítségére lesz, annak mi becsületes és hűséges szövetségesei leszünk, aki azonban alányomja, kizsákmányolja ezt az országot, ahhoz soha nem fordul barátsággal a horvát néplelek.

„Lesz reá gondunk?”

A *Nap* egyik munkatársa ma beszélgetést folytatott Nagy Ferenc országgyűlési képviselővel, az alkotmánypárt alelnökével, aki a horvát bán vád alá helyezése és a fiumei népgyűlésen elhangzott fenyegetések dolgában a következő nyilatkozatot tette:

— A horvát bán vád alá helyezése csakis a bán jogi és nem politikai felelősségére vonatkozhatik. A bán kinevezése politikai jellegű tény s nem alkalmazható a bánra a miniszteri felelősség elve. A horvát tartománygyűlés leszavazhatja a bán, a leszavazás azonban Rakodczay megbízására teljesen közömbös. Mi ugyan is nem ismerhetjük el, hogy a bán politikai felelősséggel tartoznék a horvát tartománygyűlésnek. A leszavazás ennél fogva egyáltalában nem érinti a bán állását, vád alá helyezni pedig csakis az esemben lehetne őt, ha törvénytelen ségket követne el. Erről pedig szó sincs.

A fiumei népgyűlésen elhangzott horvát beszédekben a szónokok kijelentették, hogy ősszel ugyanazt a taktikát fogják követni, mint a vasutasok pragmatikájának tárgyalásánál: vagyis mindent megfognak obstruálni. A magyar országgyűlésnek és a kormánynak azonban lesz reá gondja, hogy ez a fenyegetés valóra ne válhasson. Igen különös lenne, ha Magyarország alkotmányos életének funkcionálását 40 horvát képviselő képes volna megakasztani. Ez ellen a törekvés ellen védekezni kell és védekezni is fogunk

Potocsnyák makacskodik.

Zágrábból táviratozzák:

Potocsnyák Ferenc képviselő, akit a Ház tudvalévőleg az elnöki méltóság elleni merényletéért a Ház megkövetésére ítelt, ma egy itteni lap hasábjain közzéteszi azt a levelet, amelyet *Justh* Gyulához intézett. A levélben Potocsnyák kijelenti, hogy *semmi szín alatt nem hajlandó a Háztól bocsánatot kérni*. Az ő lelkiismerete teljesen tiszta. Az illető lap hozzáfűzi ehhez a levélhez, hogy Potocsnyák mindenesetre meg fog jelenni ősszel a Házban, hogy meglássa, mi történik, ha nem engedelmeskedik a parlamenti határozatnak.

Politikai szélcsend.

Hentaller beharangoz.

Nyilatkozni! Nyilatkozni!

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, július 23.

A politikában is teljes erővel beköszöntött a kánikula. Jelentősebb esemény egyáltalában nincs. A kiegyezési tárgyalásokban sincsenek már napirenden a közjogi kérdések, tehát érdekes dolog alig akad bennük. A beállott szélcsendet csupán apróbb incidensek zavarják, amilyen például ma *Hentaller* Lajos erőlyes hangú felszólítása a kormányhoz: tessék nyilatkozni! Hogy megnyilatkoznak-e kívánságára a kormány tagjai, nem igen bizonyos.

Hentaller Lajos ma az *Egyetértés* ben felszólítást intéz a kormányhoz. Cikkében ezt írja a többek között:

Dacára a hosszú időnek, s dacára a nagy parlamenti többségnek, *se alkotmánybiztosítékunk nincs, se a kiegyezés ügye nem haladt előre*. Ezzel szemben nagyon gyakran üölték fel a fejüket olyan tünetek, melyek arra engednek következtetni, hogy a 67 es szövetségek elkövetnek nyíltan és titkon mindent, hogy a nagy közönség előtt a *függetlenségi pártot kompromittálják és lejárássák*.

Nézzük csak a gazdasági kiegyezés kérdését. Hogy áll ez? Fogalmunk sincs róla. Pedig nemcsak a parlamenti pártoknak, de az egész nemzetnek joga van tudni, mi alapon alkudoznak, egyezkednek miniszterei? Hisz a nemzet bérére megy a kiegyezkedés. Tehát tudnunk kellene, mit adunk, mit kapunk, mert meglepés-szerűleg a pártok és a parlament elé állítani a gazdasági kiegyezés ügyét, úgy a pártokhoz, mint a kormányhoz igen igen méltatlan dolog lenne.

Maga a koalíció, — midőn az egyes pártok fenntartották elveiket, — nem a megdült 67 es alap restaurálására vállalkozott. *Egész másra vállalkozott!* Vállalkozott a nemzeti élet teljességének kivására, vállalkozott a *szabadságbiztosítékok kiépítésére*. Vállalkozott első sorban arra, hogy a nép jólétét és kulturális haladását demokratikus társadalmi, pénzügyi, gazdasági és kulturpolitikával fogja kiépíteni. Vállalkozott arra, hogy megfelelő alkotmánybiztosítókat szerez a nemzetnek.

Mi van ezekből? *Semmi!* A valóságos belső titkos tanácsosi titulusok — tudjuk jól a történelemből, — még eddig sohasem váltak be alkotmánybiztosítóknak. Az a titulus egyszerű lánc, melynek egyik vége az excellenciás urak orrában, a másik vége a Burgban van.

Nyíltan kimondom, hogy a kormány támogatásának kötelessége *nem menti fel a parlamenti pártokat az ellenőrzés felelőssége alól*; s nem követelheti senki, hogy a nemzet kárára rossz gazdasági kiegyezést kössünk.

HIREK.

Tömeges angyalcsinálás.

Arad, július 23.

A hódmezővásárhelyi angyalcsinálók ügyében már hetek óta lankadatlanul folyik a nyomozás. A vásárhelyi rendőrség és csendőrség már jóformán be is fejezte azt, s a napokban a gyermekgyilkosok ügye a szegedi kir. ügyészség elé kerül.

Hogy milyen eredménnyel járt a nyomozás, azt egyelőre titkolják, a kiszivárgott hírekben azonban megállapítható, hogy a hatóság borzalmas dolgoknak jutott a nyomára. A bűnösök közt a bábákon kívül köztisztviselőben álló tekintélyes menyecskék és uriember is vannak, akik jobbra mint felbujtók szerepelnek. A terhelték száma eddig körülbelül hatvan, akikre negyvenöt gyermekgyilkosságot bizonyított be a rendőrség.

Elszomorító jelenség, hogy a terhelték között egy orvos is van, aki szintén üzte az angyalcsinálás veszélyes, de jól jövedelmező mesterségét. A felderített esetben ugyan nem ő követte el a bűnös műtetet, de bebizonyosodott rá, hogy egy angyalcsináló asszony bűnét, a melyről tudomása volt, leplezte s a veszedelmesen sérült anyát pedig háromezer koronáért orvosi kezelés alá vette. A hatalmas tisztelődíjat természetesen nem a tudományáért, hanem a hallgatásért kapta.

A rendőrség helyzete nehéz ebben az ügyben. A tagadás, úgy a bábáknak, mint a felbujtóknak és a megoperált anyáknak közös érdeke. Fel is használnak minden, amivel elsimíthatnák undok bűnüket és ebben nagy segítségükre van a védelem, mely már most, a nyomozás folyamán is valóságos tornát vív a nyomozat adaival.

— Működnek a cigányok. Rozsnyóról jelentik: Tegnap fényes nappal Berzete községen keresztül vonult Sárközi cigányvajda karavánja. Horváth Szelenza cigányasszony hatodmagával behatolt a községi bíró lakására. Négyen letelepültek az egyedül otthon levő bíró nejét, másik ketten pedig szempillantás alatt felgyújtotta a község Wertheim kasszáját és azt kirabolta. Egy véletlenül odavetődött cselédleány látva a helyzetet, lármát csapott, mire a cigányok megszöktek. Amidőn a segélykiáltásokra a szomszédok odaértek, félig megfojtva találták a bírónét. Pelsucán a csendőrség elfogta a cigányokat, akiknél megtalálták a rablott pénzt és egyéb tárgyakat. Erős gyanu merült fel arra nézve, hogy a cigányokat nagyobb bűn is terheli.

— Sikasztással vádolt virilista. Budapesti tudósítónk táviratozza: Müller József mészáros ma feljelentést tett sikasztás miatt a főváros egyik leggazdagabb mészárosa ellen, aki törvényhatósági bizottsági tag is. A feljelentő azt állítja, hogy január havában 537 darab 100 koronás részjegyet adott át beváltás céljából a mészárosnak. A részjegyek a Wiener Fleischhauer Verein részjegyei voltak s Müller azért adta őket át a feljelentett mészárosnak, mert az gyakran járt Bécsbe. Január óta azután többszöri felszólítás dacára sem tudott az 53.700 korona értékű részjegy birtokába jutni s a feljelentett mészáros elszámolni sem volt hajlandó, mire Müller megtette a feljelentést.

— Justh Gyula panasza. Budapesti tudósítónk táviratozza: Justh Gyula, a képviselőház elnöke nevében Tóth Ferenc titkár jelentést tett a főkapitányságon, hogy tegnap délelőtt a 228-as számú fiakeren a képviselőházból a közoktatásügyi minisztériumba hajtatott, onnan a Hold-, Nagykorona- és Kossuth Lajos-utcákon keresztül az Országos Kaszinóba ebédre. Utközben elveszített egy nagy okmányborítékot, melyben nevére címezett magánlevelek és a kultuszminisztérium tárcájára vonatkozó okmányok voltak.

— Ongyilkos cselédleány. Ma reggel hat órakor az Andrássy-ut 16-ik számú házában Tapasztó Katalin, Porter Vilmos cselédje öngyilkossági szándékból marólugot ivott. Az esetről értesítették a rendőrséget, ahonnan Hoffmann Győző ügyeletes rendőrhadnagy és Tisch Mór dr. tb. városi főorvos mentek ki a helyszínére. A súlyosan megsérült cselédleányt az időközben megérkezett mentők a kórházba szállították. A rendőrhadnagy a kórházban hallgatta ki Tapasztó Katalint, aki eladta, hogy azért akart megválni az élettől, mert szerelmes volt. Belső sérülései annyira súlyosak, hogy életben maradásához kevés a remény.

— Nagy tüzek. Rozsnyóról táviratozzák: Egy acslegény gondatlanságából kigyuladt Polacsek Árpádné háza és két ház a melléképületekkel teljesen leégett. Mentés közben Králik Pál tűzoltóra rászakadt a nehéz párkány és azonnal megölte. Több tűzoltó életveszélyesen megsebesült.

Szilicén, ugyancsak Gömörmegyében eddig ismeretlen tettes felgyújtotta Zachár gazda góréját. Ebből óriási tűz támadt, mely egy óra alatt 23 házat és annak melléképületeit lángba borította, melyek valamennyien elégték. A kár mintegy 100.000 korona. A tűznek emberáldozata is van, amennyiben Labancz Istvánné a lángok között életet vesztette, míg Fodor János jómódu gazdát haldokolva szállították be a rozsnyói kórházba.

— Drakulics Pál barátja. Budapesti tudósítónk táviratozza: Tegnap délután négy órakor temették el Drakulics Pált, az öngyilkos országgyűlési képviselőt. A temetésen általános feltűnést keltett egy fekete ruhás hölgy, aki az egyik fővárosi színház művésznője. A hölgyet régi barátság fűzte Drakulicshoz, aki öngyilkosságát neki is bejelentette egy szombaton este felelő levélben. — A művésznő, aki vidéken tartózkodott, a levél kézhezvétele után azonnal a fővárosba utazott, atavá vasárnap érkezett meg. — Egyenesen Drakulics lakására sietett. A lépcsőn találkozott a rendőrség embereivel, akik közölték vele a gyászos hírt. A művésznő a hírhallatára ájultan esett össze s csak hosszas élesztgetés után tért magához. Drakulics a Magyar Színházban ismerkedett meg a hölgygel, akire tömérdek pénzt költött, de akivel zsarnoki módon bánt. Több ízben agyonlövésessel fenyegette. A művésznő elmondotta, hogy tudomása van róla, miszerint Drakulics tavaly óriási összegeket vesztett a lóversenyeken.

— A fogyasztási adó megváltása. Az aradi pénzügyigazgatóság a fogyasztási adó megváltására vonatkozó árlejtsést e hó 27-ikének dél-

előtt kilenc órájára tűzte ki. A pénzügyigazgatóság átiratban értesítette a várost, amelynek képviseletében az árlejtsésen Varjassy Lajos polgármester, Lőcs Részó gazdasági tanácsnok és Kilyényi János főszámvevő jelennek meg.

— Tüntető katonák. Fiuméből jelentik: A múlt éjjel egy társaság, amely színházból volt hazatérőben, katonákkal találkozott, akik kihevőleg énekelték a szokol-himnust és más horvát dalokat. Szóváltás keletkezett a civilek és katonák közt. Közben revolverlövés dördült el. Ez nagy csődületet okozott. Verekezés közben az egyik katonától elvették oldalfegyverét. A rendőrség átadta a katonát az őrzőnek.

— Őrült a gyorsvonaton. Budapestről táviratozzák: A budapest-kolozsvári gyorsvonat tegnap a rendes időben indult el a fővárosból. Alig haladt néhány pillanatig, amikor egy rendkívül elegáns fiatal uriember odalépett a kalauzhoz és így szólott hozzá:

— Kérem vezessen a helyemre!

A kalauz kinyitott egy elsőosztályú fülkét és azt mondotta: „tessék helyet foglalni.” Az elegáns ur erre éktelen haragra lobbant:

— Micsoda? Ilyen helyre akar maga engem leültetni? Nem látja, hogy én az udvarhoz tartozom? ... Nekem udvari kocsidukál!

A kalauz dermedten nézett a hadonázó emberre; látta, hogy őrülttel van dolga. Nem vesztette el a lélekjelenetét, hanem ráhagyott mindent.

— Igaza van, excellenciás uram — bocsásson meg alázatos szolgájának. Tévedtem! Excellenciás urnak valóban udvari kocsidukál. Kegyeskedjék utánam fáradni.

A kalauz fogta az elmebeteg podgyaszát és vitte az étterembe, amely éppen akkor üres volt.

Ime, — mondotta — itt van excellenciád udvari kocsija! Megterítettük az asztalokat azért, hátha excellenciád vendégeket hívna meg.

Az őrült arca földerült és tíz forintot skart a kalauznak borralvalóul adni. Ez azonban nem fogadta el.

— Inkább kegyeskedjék odahatni — így indokolta a visszautasítást, — hogy minél előbb eldőltesse nek.

— Meg lesz, meg lesz! — ígérte az udvari méltóság.

A kalauz csöndesen visszavonult és rácsukta az ajtót. A legközelebbi állomásról telegrafáltak Szolnokra, hogy egy őrült utazik a vasuton. Az állomáson azután két erőteljes ember kicsalta az étteremből a beteget és bevitte a városba.

— A vasutas lélekjelenléte. Nagyszébenből táviratozzák: Csodának beillő eset történt itt tegnap Sziksy Ferenc Idevaló vasuti málházóval. Tegnap érkezett meg az alvinci vonattal és a síneken keresztül az állomási irodába igyekezett, amidőn észrevette, hogy közvetlen közelében feléje robot egy tehervonat. Menekültni akart, de megbotlott és éppen a haladó vonat elé esett. Arra már nem volt érkezése, hogy felkeljen, mindazonáltal a nyugalmát nem vesztette el, hanem kinyújtottkézzel és lábbal, szorosan a földre simulva, bevárta a vonatot. A lokomotív és hat megrakott kocsi elrohant a feje fölött, anélkül azonban, hogy Sziksynek a hajszála is meggörbült volna.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

— Életmentő urilányok. *Tihanyról* jelentik, hogy egy *Tóth* Juliánna nevű öreg paraszta-asszony a ruháit mosta tegnap a Balatonban. A tó erősen hullámozott. Az egyik hullám megragadta az öreg nénit és belesodorta a mély vízbe.

— Jézus! Mária! Segítség! — sikoltotta torkaszakadtából.

A sikoltást meghallották a parton sétáló *Gregersen* Baby és *Viola* Mici budapesti urilányok. Mikor meglátták, milyen veszedelmes helyzetben van az asszony, levetették topánjait és azután ruhástól berohantak a tóba. Néhány percnyi uszás után elérték a fuldoklót és kibozták a partra. Az összegyűlt közönség visszafojtott lélegzettel leste a mentést. Mikor a két kisasszony csuronvizesen a szárazra ért, a közönség lelkesen ünnepelte a bátor életmentőket.

— Adakozás. *Göcz* György munkaképtelen cipész részére a mai napon a következő adományok érkeztek be a kiadóhivatalba: *Révész* Adolf főfelügyelő 5 korona, *Steinitzer* Jeni 2 korona, „*Jókudu*” asztaltársaság 5 korona.

— Nagy értékpapirlopás. Münchenből táviratozzák a rendőrségnek, hogy a München melletti Schweinfurtból megszökött *Lehnstätt* Ágoston bankár, aki a Bajerische Vereinsbanktól 15.000 márka értékű papirosokat csalt ki.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Uj-Árad, július 23.

Az aratással a kedvező időjárás folytán gyorsan haladnak előre.

Egyik másik helyen a cséplést is megejtették már.

Az eredményt gyengének mondják. Ez azonban még irányadónak nem tekinthető.

A mai piacon eladásra került:

O és új buza 10 50—80.

Tengeri 5 60—70.

Uj árpa 6 30—50.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, július 23

Kínálat és vételkérő korlátolt. Elkelt 15.000 méter-mázsa 5—10 fillérral olcsóbb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szárlat	5 órai szárlat
Buza októberre	11.26—11.27	11.28—11.29
Zab októberre	8.02—8.03	8.03—8.04
Rozs októberre	8.87—8.88	8.85—8.86
Tengeri 1908 májusra	6.43—6.44	6.49—6.50

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	647.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	853.50

IDEGENEK ARADON.

— Július 23 —

Központi szálloda. Szilassy Mihály birtokos Tiszadencs. — Janovits József építész Temesvár. — Gordon Róbert mérnök Budapest. — Scheuer Berthold mérnök Stuttgart. — Spitz Alfréd magánhivatalnok Gataja. — Hajós Aladar biztosítási hivatalnok Budapest. — Beck Mór kereskedő Szeged. — Just Sándor kereskedő Bécs. — Miklós Jenő kereskedő Budapest. — Adler Ignác fakereskedő Nagyvárad. — Hóos Ernő főerdőmester Lugos. — Lázár Soma számvivő Szilágy. — Diener Ödön huszárkapitány Hódmezővásárhely. — Manassy Jeromos birtokos Maroskevic. — Deutsch Mór lókereskedő Győr. — Bradovka Jenő kereskedő Budapest. — Singer Miksa kereskedő Budapest. — Klein József kereskedő Budapest. — Litzman Adolf kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Blayer A. igazgató Gurahonc. — Szücs Vilmos titkár Szeged. — Ta-

chauer Bertalan tisztviselő Budapest. Pretorian N. Bukarest. — Pollák J. kereskedő Kisjenő. — Gondos Ákos igazgató Mohács. — Czékéliusz Imre gyáros Baden. — Palugyai Ferenc mérnök Cegléd. — Teodroff Sándor birtokos Jasszenova. — Steiner István gazdálkodó Szeged. — Töröcsik Emil mérnök és családja Budapest. — Ozv. Bokor Józsefné és leánya Szabadka. — Széles Miklós gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Erdélyi Ferenc gazdatiszt Sopron. — Berkes Pál főfelügyelő Szabadka. — Farkas Béla hivatalnok Zsolna. — Miskolczi Gyula kereskedő Miskolc. — Szerény Sándor igazgató Ujvidék. — Balog Tivadar zeneművész Mehádia. — Bóka Lajos vasúti hivatalnok Kolozsvar. — Soos Sándor igazgató és családja Pécs. — Lissauer Mihály igazgató Érsekújvár. — Fenyő Béla kereskedő Makó. — Klimó Nándor kereskedő Oravica. — Deutsch Rezső gazdálkodó Debrecen. — Radler János Erzsébetváros. — Herczeg J. utazó Budapest. — Taschauer Bertalan utazó Budapest. — Neuman Izidor utazó Bécs. — Herczeg Emil utazó Bécs. — Volfram József utazó Diószeg. — Laufer Adolf utazó Diószeg. — Schvarc Miklós utazó Békéscsaba.

Vass-szálloda. Major János utazó Budapest. — Szent Vidor utazó Budapest. — Schenk Jakab utazó Budapest. — Szűcs Kálmán utazó Budapest. — Vogel Béla utazó Budapest. — Veisz Herman utazó Bécs. — Schnur Geró utazó Bécs. — Bernford Keresztély utazó Aussig. — Neuman Kálmán utazó Budapest. — Nádasy Olivér birtokos Gurza. — Klein Ignác utazó Bécs. — Fleiszig Pál utazó Bécs. — Hofman Rudolf utazó Budapest. — Szóke Béla főpincér Szeged. — Winnisch A. magánzó Szeged.

Pannónia szálloda. Margó Ede szobrászmester Budapest. — Pongrácz Szigfrid szobrászmester Budapest. — Sárosy István földbirtokos Zebfalu. — Palágyi Gyula tisztviselő Budapest. — Nagy János tisztviselő Temesvár. — Kellner Dávid kereskedő Debrecen. — Krausz Miksa utazó Temesvár. — Kohn Ármin kereskedő Székelykeve. — Marchárd Lajos vendéglős Székelyhid. — Leipnik Mihály kereskedő Nagyvárad. — Kalló Gábor magánzó Kassa. — Sipos Béla jogász Debrecen. — Köller Pál kereskedő Nagykanizsa. — Lombay Imre tisztviselő Nagyikinda.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

Nyári színház.

Szerdán, 1907. évi július hó 24-én:

TAPOLCZAY DEZSŐ mint vendég:

Az aranykakas.

Böhozat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Fordította: Fáy J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Szikra Julis	Kállai Jolán.	Klári, leánya	Körössy Juci.
Fürge Antal	Leóvei Keo.	Gyárfás Béla	Delli Lajos.
Dachsalmayer	Szathmári A.	Müller Ottó	Tapolczai D.
Erzsi, leánya	Ha-math J.	Floris, koldus	Fehér A.
Liza, húga	Benkőné P.	Treszka, húga	Kun Irén.
Horváth	Várnai Jenő.	Angol turista	Faludi K.

Közdete este 8 órakor.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és közsűnyénel, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Kőrszén emészthető! Teljesen tiszta!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szécsény-Lipóci Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolftraktus 8.

1108

A nyaraló és fürdőző közönség szives figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Dickens: A Pickwick Club, Lavedan: Az ágy, Gárdos M: Az igazság az élet, Desseffy: Mi a spiritizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Fausja, Ribot Th.: A lelki átöröklés, Emerson: Az emberi szellem képviselői, Ratzel dr.: A föld és az ember, B. Szt. Hilaire: A filozófia viszonya, Cherbuliez V.: Művészet és természet, A görög Petz: tragédiája, Csizmadia J.: Fogházi levelek, Marsch R.: A tulvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marczali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet- és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Müller: Az én módszerem, Pekár: Vitézi románcok, Abonyi L.: Pásztortűz, Tarlóvirágok, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Thury Z: Az ember, aki hazaballagott,

Nemethen: Böhme: Dida Ibsens Geschichte, (Eine Finale zum Tagebuch einer Verlorenen.) Reuter G.: Das Problem der Ehe, Dr. Bloch H.: Sexualeben unserer Zeit, Wedekind: Frühlingserwachen, Bernhard M: Opfer, Zobeltitz: Tagebuch einer Hofdame, Zapp A: Moderne Mädchen, Viebig Cl: Naturgewalten, Karin M: Backfische, Auernheimer: Die Dame mit der Maske, Brandenfels H: Das Rosenhäuschen, Mantuffel: Sybold v. Eck, Boy-Ed: Eine Woltat, Erhardt: Mittellose Mädchen, Prévost: Die Fürstin v. Ermingen, Neue Pariserinnen, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill, vagy füzetenként 14 fill.

Hiess C.: Mädel, Mädel, lass dich küssen!, Kálmán: Dal a Móziról, Penn: Két piszkos kezecke, Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsika, Beleznay: Költözik a darumádár, Heidelberg: Dal a kis kadettről, Benedict: Katrinchen, Wagner: Tiroler Holzhaekerbuabn, Reinhardt: Sorgenfrei Fall: O kleiner Chauffeur, Holländer: Der Teufel lacht dazu! Huber: Szivből a szívnek, Dal a szív beszéde, Puccini: Madama Butterfly, Böhm: Mädl gibt acht! Ilintsch: Trink ma noch a Flascherl, Lehár: A modern Mitiszláv.

Antiquar könyvek

legnagyobb raktára.

Irógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

274

Telefon 385. sz.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már öten olvastak

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívánatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

	Bolti ár helyett $\frac{1}{8}$ ár	
Wilde Oszkár Dorian Gray arcképe	4.—	—50
Lavedan: Az ágy	2.—	—25
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét völgyéneke	4.—	—50
Guthi Soma: A vén kopó	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Rómadiadala. Keresztény szociális regény	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1.50	—19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4.—	—50
" " Törpék és óriások	4.—	—50
" " Őszi napsugár. — A gyanu	4.—	—50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4.—	—50
Molnár Ferenc: Az ördög	2.50	—32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4.—	—50
Spaits Sándor: Mandzsurián át közzakkal. — Az orosz-japán háború története	8.—	1.—
Jászay: Új Magyarország felé	2.50	—32
Heltai J.: Nyári rege	2.50	—32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80	—35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50	—44
Lengyel L.: Egy leány története	2.50	—32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50	—63

Német könyvek:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójának.)	4.80	—60
Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2.40	—30
Wilde O.: Betrachtungen	2.40	—30
" " Der glückliche Prinz	2.40	—30
" " Dorian Gray	3.—	—38
" " Gedichte	2.40	—30
" " Weisheiten	1.20	—15

Ingusz I. és Fia

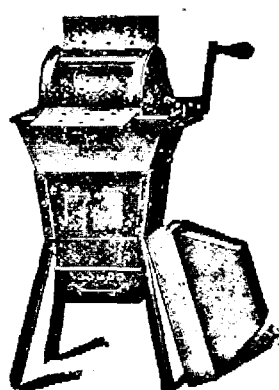
könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

A John-féle „Teligöz”-mosógép

A jelenkor legtökéletesebb gőzmosógépe!

Időnek, munkának, szappannak, szódának, víznek és tüzelőanyagoknak 75%-ig járó megtakarítása a kézzel való mosáshoz viszonyítva.

Mosó-, főző-, gőzlési- és fertőtlenítési készülék egyben. Legcsekélyebb térszükséglet.

A mosandó darab legnagyobb kimélése.

Kezesség: Kötelezettség nélküli próbaszállítás.

Állandó raktár:

Pöhm János

vaskereskedőnél

1287

Arad, Szabadság-tér.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER”

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

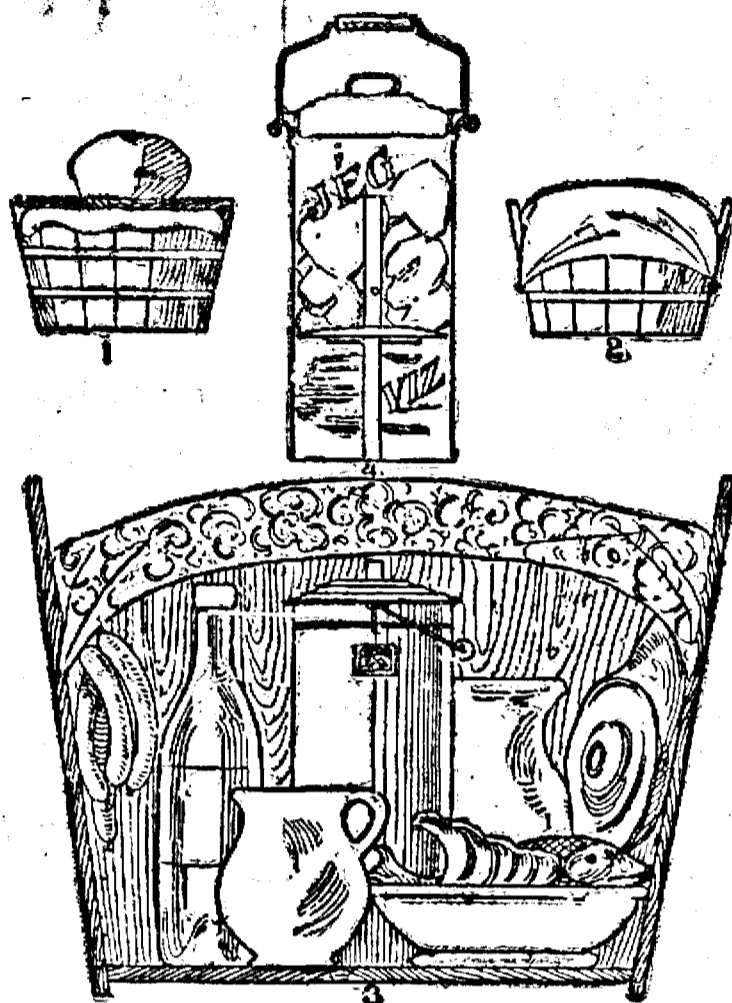
Arad, Andrássy-tér 23. sz., a megyeházzal szemben.

"SIMPLEX"

Minden háztartásban

nélkülözhetetlen

legolcsóbb hűtőkészülék.

legolcsóbb hűtőkészülék.

nélkülözhetetlen

Minden háztartásban

A forró nyári napok beálltával az élelmiszerek frissen tartása és az italok behűtése minden háztartásban — még a legszerényebben is — fontos, sokszor nehezen megoldható kérdést képez.

Míg a jobbmódu családoknál ez a kérdés egy többé kevésbé drága jégszekrény beszerzésével, 20—40 fillér napi jégfogyasztás mellett könnyen megoldható, addig szegénybbsorsú családok ez áldásban a tetemes költségek miatt nem részesülhetnek.

Ez máttól fogva másként lesz! Egy egyszerű és egyszerűségében meglepő találmány lehetővé teszi a legszegényebb sorsú, még a napszámos családnak is, egy rögtönzött, költséggel alig járó hűtőkészülék alkalmazásával,

napi 4—5 fill. jégszükséglet mellett

mindazt pompásan behűteni, ami forró nyáron romlásnak van kitéve: **húsfelét, tejet, vajot, gyümölcsöt, sört, bort, vizet stb.**

Melyik asszony ne várná szívesen munkából, műhelyből, hivatalból, üzletből éhesen, szomjasan és fáradtan hazatérő fér-

jét egy jól behűtött pohár borral, sörrel, friss, romlatlan étellekkel, vagy legalább egy szerény pohár friss vízzel, amikor **az egész kiadás 15—20 órára csak 4—5 fillért tesz ki és a hozzávaló jég a legközelebbi szatócsnál bármikor kényelmesen kapható.**

Hogy az ételek és italok behűtése és ezáltal frissentartása minő befolyással van forró nyáron az ember egészségének megőrzésére, hányféle — főleg a szegényebb néposztálynál tömegesen fellépő betegség, mint pl. emésztési zavarok, gyomor és bélbetegségek elkerülését teszi lehetővé, ezek a mai művelt ember előtt annyira ismert tények, hogy részletesebb kifejtésre nem szorulnak.

Minden szatócsnál, szívesen és ingyen adnak felvilágosítást az ugyszólván ingyen jégszekrény előállítását illetőleg. Mindenki, aki az eljárással egyszer kísérletet tett, előismeréssel és hálával fog adózni ezen jó és célszerű, egyszersmind nagy szociális haladást jelentő ujtásért.

Használati utasítás.

A szatócsnál **3 koronáért** kapható törvényileg védett „SIMPLEX” nevű jégtartó badogszelencét jéggel megtöltve egy közép nagyságú, vastag falu, jól abroncsolt, minden háztartásban mosásnál használatos dézsa közepébe állítjuk, köréje pedig az élelmiszerekkel és italokkal telt edényeket és üvegeket helyezünk, vagy a dézsa belső oldalába vert kisebb szegekre aggatjuk. (1. a 3. sz. ábrát.) Az így felszerelt dézsát a lakás egy hűvös helyére tesszük, összeszáradás és repedés elkerülése végett nedves ronggyal körülkötjük és egy jó nagy párnával, mely a drága ludtoll helyett olcsó loszott tyuktollakból is készülhet, letakarjuk; a párnára még egy súlyos deszkalapot teszünk (1. a 1. sz. ábrát), vagy négy csücskjét a dézsa külső oldalára vert kisebb szegekhez lekötjük, úgy, hogy a párna a dézsát felső peremén mindenütt tégmentesen lezárja. (1. a 2. sz. ábrát.) A jégtartó badogszelencéből naponta egyszer a meggyülemlett vizet kiöntjük.

Ily módon gondos kezelés mellett a legkielégítőbb, bármely drága jégszekrényei is vetekedő jég-hűtést érhetjük el.

A 4. sz. ábra a jégtartó szelence beisejét mutatja.

Kapható a következő cégeknek: Andrányi Karoly és Fia, Hussari Manó bádogos Árpád-tér 5., Sonn MÉR Halásztér 28., Spielmann Áronné Asztalos Sándor-utca 8., Keresztury Gyula Halásztér 18., Weisz Dávid Kossuth-utca 62., Gróf László Kossuth-utca 24., Dürr Kocsárd Boros Béni-tér 15., Lócs E. és Tarsa Miksa-utca, Hubert J. Szabadság-tér, Dasek Ferencné Deák Ferenc-utca 30., Altmann Ede Wesselényi-utca 48., Braun Jakab Magyar- és Csiky-utca sarok, Donáth Simon Hal-tér 1., Preisach Vilmos Bocskó-utca 1., Erbeszkern Béla Csernovics-utca 28., Löffler Dénesné Bocskay-tér 4., Karácsonyi Antal Rákóczi-utca 1., Schwarz Dávid Boros Béni-tér 9., Békési Gyula Weltzer János-utca.

Ugyanezen helyeken bármikor kismennyiségben jég is kapható.

Hirdetési vállalatunk

40 oszloppal és 200 hirdető táblával.

f. évi augusztus hó 1-én

megkezdí működését.

Tisztelettel

1804

Czeiler és Glück

hirdetési-oszlop vállalat.

Városi hirdetmények.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

18201—1907. kb.

8032—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 1600 korona fizetéssel és 40 korona lakbér illetményel javadalmazott adóügyi számtisztai állásra pályázatot hirdetnek és az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában meghatározott képesítéssel bíró pályázni szándékozók felhívom, hogy orvosi bizonyítvánnyal is felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám 1907. évi augusztus hó 6-ig bezárólag nyújtsák be. Az elkészített pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

Arad, 1907. évi július hó 15.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város rendőrségénél üresedésben lévő 7 II-od osztályu rendőri állásra pályázatot hirdetnek.

Pályázók kötelesek sajátkezüleg irt kérvényükkel a rendőrkapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni. A kérvényhez csatolandó katonakönyv, iskolai bizonyítvány, a polgári és katonai hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítvány.

Megkívántatik, hogy a pályázó kiszolgált katona legyen, a magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja.

Testi alkalmatossága a tisztifőorvos által díjmentesen eszközendő vizsgálat alapján állapítatik meg.

Javadalmazása 690 kor. évi fizetés, 89 kor. lábbeli illetmény,

természetbeni ruházat, nőtléneknek a laktanyában lakás, továbbá a reáeső felügyeleti díjak.

Az állás egy évi próbaszolgálatlaltal és nyugdíj jogosultsággal van összekötve.

A kinevezésnél a pályázók közül az igazolványos altisztek előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények f. évi augusztus hó 15. napjáig nyújtan-dók be.

Aradon, 1907. évi július hó 20.

Rendőrkapitányság.

20230 - 1907.

Hirdetmény.

Az 1907. évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénz-

ügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1907. évi július hó 18-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Zetyik Károlyné, Herczeg Gábor, Csüppös István, Békési Gyula, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve ugy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1907. évi július hó 12.

A városi tanács.

871—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az óvár-téri védgát építési munkálatainak, nevezetesen a szükséges földmunka és kövezés biztosítása iránt folyó évi július hó 29 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 62081 korona 60 fillér.

Bánatpénzzül leteendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújthatók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

1808

Kocsanos tölgyfa eladás!

A zágrábi érsekség billédi uradalma zárt írásbeli ajánlat útján eladja a perjámosi erdőgondnokságban az 1907—8. vágásban kitermelendő kb. 500 m³-nyi műfának alkalmas kocsanos rönköket 3—18 m. hosszban és 18—65 cm. vastagságban.

A vastagságnyi osztályok eloszlása: 18—20 cm. 6%; 21—30 cm. 45%; 31—40 cm. 38%; 41—65 cm. 11%.

Az erdő közvetlenül a Maros partján terül el; vasuti állomás helyben Perjámoson.

A 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyekben a vastagsági osztályonként, vagy átlagon megajánlott ár szóval is kiirandó és kitüntető, hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti **folyó évi szeptember hó 30-ig** alanti címre küldendő. — Az eladási feltételek alanti címmel, valamint a perjámosi erdőgondnokságnál bármikor megtekinthetők.

Érseki uradalom jószág-ügyelősége

Billéd, Torontálmegye.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóknak kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések díjra nem kerülnek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen adunk a hirdetőket felvevő a kiadó hivatalában: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkét 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetést leveleslapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Akinek

ismerettség híján

názástára, nevelőre, fizetveztőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,

kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbérezni kíván

birtokeket, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbérezés céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Keresztény varrónő

jelentkezzék a kiadóhivatalban.

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon. 861

Kossuth-utca 25. számú új ház

eladó. Bővebbet ugyanott. 1648

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Fűszeres segéd,

ki a magyar és román nyelvet teljesen bírja, több évi jó bizonyítvánnyal rendelkezik, azonnali belépésre felvétetik **Weisz Mór**nál, Petrozsény. 1800

Kisebb szálló Ménesen

2700 tőke, terméssel eladó. Bővebbet Aradon, Sarkad, Választó-utca 23. szám. 1566

Egy szép utcai lakás

Andrássy-tér 17. sz. alatt, Reinhardt-ház, elutazás miatt augusztus hó 1-re átadandó. Bővebbet a háztulajdonosnál vagy Porter J. üzletében. 1805

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

2 jó karban levő kerti pad megvételre keresetnek.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

filc (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb áron **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. 861

5 szobás lakás,

parkos nagy udvar **azonnal kiadó.** Évi bér 320 frt. **Tökölly Imre-utca 54. (volt Halász-utca.)** 1514

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A kerületi iparfelügyelőség által jóváhagyott

gyári munkásnévsor

nyomtatvány, úgy ívekben, mint könyvekbe kötve, kapható az **Aradi nyomda** részvénytársaságnál.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes meglegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást **háziilag kezel**, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim reméltem engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

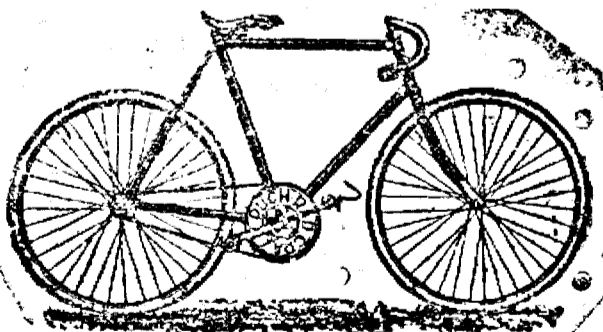
FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda **Antich Lajos-utca 2. szám.**

Kalmár József

kerékpárraktára 486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendezés

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gaszárban leegotott

valódi Auerek raktára.

Drbja 60 fill.

Üvegcserepek, ernyők, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 863

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabb feltalált fényvel gyönyörűen fenyezett **ingeket, kékítőket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használata által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mérsékelt árk mellett elvállalom.

Vidéki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD,

1480

Tökölly-tér, román templom-épület, a kis posta mellett.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Beák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és hugykőképződmények, nemi szervek váladékai, torok lepedék, ondtó, anyatej és korszóvetani vizsgálatokat méréselt díjazásért. 288

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Az aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.